

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2019. gada 9. – 15. jūlijs

Nr. 25 (1587)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

“Latvijai jāklūst par modernu, ilgtspējīgu Ziemeļeiropas valsti”

Valsts prezidenta amatā stājies Egils Levits

Valsts prezidents Egils Levits un Andra Levita pie Brīvības pieminekļa

Valsts prezidents Egils Levits paraksta svinīgo solījumu

Jaunais Valsts prezidents Egils Levits, uzņemoties amata pienākumus, 8. jūlijā Saeimas ārkārtas sēdē nodeva svinīgo solījumu.

“Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darišu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas Satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās sirdsapziņas,” teica Levits. Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK) gan aicināja viņu nodot solījumu atkārtoti, pēdējā vārda vietā sakot “apziņas”, nevis “sirdsapziņas”, lai solījums atbilstu Satversmē rakstītajam.

Pēc tam Levits parakstīja svinīgo solījumu, kas tiks nodots glabāšanā Valsts archīvā, un tika atskaņota Latvijas valsts himna.

Svinīgā solījuma došanu klātienē vēroja bijušie Latvijas Valsts prezidenti Raimonds Vējonis, Andris Bērziņš, Valdis Zatlers, Vaira Viķe-Freiberga un Guntis Ulmanis, Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, ministri, kā arī diplomātiskā korpusa pārstāvji.

Pēc solījuma došanas Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece svinīgā ceremonijā Valsts prezidentam pasniedza valsts augstākos apbalvojumus, ko viņš saņēma saskaņā ar Valsts apbalvojuma likumu. Valsts apbalvojumu likums nosaka, ka Valsts prezidents, stājoties amatā, iegūst tiesības uz katra ordeņa – Triju Zvaigžņu ordeņa, Viestura ordeņa un Atzinības krusta – augstāko šķiru, kā arī Triju Zvaigžņu ordeņa ķēdi.

Pēc svinīgajām norisēm Saeimas namā jaunais Valsts prezidents un viņa dzīvesbiedre Andra Levita devās uz Otrajiem

Meža kapiem, kur atdeva godu pirmajam prezidentam Jānim Čakstiem. Tad Egils Levits pēc ziedu nolikšanas pie Brīvības pieminekļa teica uzrunu un tikās ar cilvēkiem, kas kuplā skaitā bija sapulcējušies, lai sveiktu jauno prezidentu.

Rīgas pilī E. Levits no iepriekšējā Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa saņēma pils simbolisko atslēgu un ieradās savā darba kabinetā.

Vakarā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā jeb Gaismas pilī notika Valsts prezidenta rīkotā pie-

ņemšana, uz kuŗu bija ielūgti aptuveni 800 Latvijas redzamāko politiķu, mākslinieku un sabiedrisko darbinieku.

Visas Valsts prezidenta runas – gan Saeimā, gan pie Brīvības pieminekļa, gan Gaismas pilī – bija spožas retorikas un augstvērtīga satura paraugi, ko augstu novērtēja gan tauta, gan, piemēram, Vaira Viķe-Freiberga, sakot, ka Egila Levita runa Saeimā pēc svinīgā solījuma došanas bija ļoti iedvesmojoša. Viņa uzsvēra tādas jaunā prezidenta īpašības kā loģisko domāšanu, principialitāti

un skaidru redzējumu par prioritātēm.

Politologs, vēstures doktors Ojārs Skudra kā labu novērtēja Levita iesākto tradīciju teikt runu pie Brīvības pieminekļa. “Runa pie pieminekļa būvēta kā runa, kas veltīta tēvzemei un brīvībai. No runas mākslas viedokļa tā bija konstruēta ar ļoti koncentrētu vēstījumu. Tur nav nekā lieka,” sacīja politologs. Prezidenta pozīciju skudra raksturoja kā apgaismotu, mūsdienīgu konservātismu.

(Turpinājums 6. lpp.)

Latvisko norišu kalendārs

2. lpp.

Franka Gordona un Sallijas Benfeldes komentāri

5. lpp.

Ar cieņu un mīlestību pret trimdas mākslu

7. lpp.

Cēsīs sumina trimdas simtgadniekus

8. lpp.

Par kalendāriem

9. lpp.

Skautu un gaidu vasara Latvijā

11. lpp.

9 770934 67501 8 25

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

10. JŪLIJS

Slavomirs Mrožeks
"Atklātā Jūrā"

Adrese: The Crescent Theatre, Sheepcote Street, B16 8AE Birmingham

2019. gada 10. jūlijā plkst. 19 projekta Latviešu Kultūras centra – Kopienas Mākla (Latvian Cultural Centre – Community Arts) projekta ietvaros Latviešu Kultūras centrs sadarbībā ar Birminghamas Mazo teātri piedāvā Slavomira Mrožeka "Atklātā Jūrā".

Izrādes ilgums – 2 h, izrāde latviešu valodā. Biļetes var iegādāties: The Box Office, The Crescent Theatre, Sheepcote Street, Brindleyplace, Birmingham, B16 8AE, zvanot pa tālruni: 0121 643 5858 vai online www.crescent-theatre.co.uk

Papildus informācijai zvani pa tālruni 07914784603 (Dacei) vai raksti birminghamlittletheatre@gmail.com.

15. JŪLIJS

Apmācības "Solis tavas diasporas organizācijas attīstībā"

Latvijā no 15. – 16. jūlijam un Lielbritānijā septembrī

Eiropas latviešu apvienība aicina pieteikties uz apmācībām latviešu kopienas un individuālos interesentus kopienu kapacitātes stiprināšanai un ideju realizēšanai.

Apmācību mērķis ir stiprināt Eiropas latviešu diasporas kopienu kapacitāti caur zināšanu un prasmju iegūšanu no diasporas organizācijas dibināšanas līdz veiksmīgai projektu realizēšanai, veicinot diasporas kopienu savstarpējo sadarbību saites stiprināšanai ar Latviju.

Šogad priekšroka tiek dota ELA biedru organizācijām un tām, kuŗas plāno pievienoties ELA biedru kopienai.

Pieteikties var, aizpildot anketu, līdz 2019. gada 11. jūlijam http://ej.uz/piesakies_apmacibam

PIESAKIES LAIKUS, JO VIETU SKAITS IR IEROBEŽOTS!

No projekta līdzekļiem dalībniekiem tiks segti ceļa izdevumi 150 eiro robežās, kā arī uzturēšanās, ēdināšanas un apmācību izdevumi.

16. JŪLIJS

LVA diasporas skolotāju kursi viesu namā "Kurzemes Rezidence" Strazdē, Latvijā

Esat aicināti pieteikties LVA diasporas skolotāju kursiem, kas šogad notiks 16. – 18. jūlijā viesu namā "Kurzemes Rezidence" netālu no Talsiem – Strazdē (<http://rezidencekurzeme.lv/>)!

Dalībaursos, ēdināšana un nakšņošana, transports uz kursu norises vietu un atpakaļ uz Rīgu ir bez maksas. Kursu programma vēl top, bet būs tikpat aizraujoša kā citus gadus, – no teorētiskām lekcijām līdz praktiskam darbam grupās un meistardarbnīcās, bet dienas noslēgumā – viesmākslinieki. Otrā dienā, kā jau ierasts, kursu dalībniekiem būs pieejams grāmatu un izglītojošu spēļu tirdziņš.

Piesakoties kursiem, dalībnieks apņemas tos apmeklēt no sākuma līdz beigām (16. – 18. jūlijs). Kursu noslēgumā dalībnieks saņems LVA apliecību par profesionālās pilnveides kursu apguvi.

Pieteikšanās kārtība:

1. Dalībnieki tiks reģistrēti pieteikumu iesniegšanas kārtībā.

LATVIEŠU
BĒRNU
NOMETNE
ĒLANDĒ
2019

2. Pieteikumus pieņemam no diasporas nedēļas nogales skolas vadītājiem vai pārziniem (skolas vadītājs vai pārzinis nosaka, kurš skolas skolotājs piedalīsies kursos).

3. Automātiski, kamēr vietas pietiek, tiek reģistrēti divi skolotāji no katras diasporas nedēļas nogales skolas, pārējie tiek iekļauti rezerves sarakstā. Rezerves sarakstam var pieteikties arī paši skolotāji, nav nepieciešams skolas vadītāja vai pārzina akcepts.

Informācija, kas jānorāda pieteikumā:

1. Diasporas nedēļas nogales skolas nosaukums.

2. Pieteikuma iesniedzēja – skolas vadītāja vai pārzina – vārds, uzvārds.

3. Pieteikuma iesniedzēja e-pasts.

4. Pieteiktā dalībnieka vārds, uzvārds.

5. Dalībnieka amats skolā (kāda priekšmeta skolotājs), pieteikties kursiem var arī paši skolas vadītāji un pārzini.

6. Cik gadus darbojas skolā?

7. Dalībnieka e-pasts.

8. Dalībnieka tālruna numurs.

9. Lūdzu, norādiet, ja dalībnieks ir veģetārietis (vegānu uzturu nevarēsim nodrošināt).

Pieteikumus sūtīt uz e-pastu: aija.otomere@valoda.lv

2. AUGUSTS

Latviešu bērnu nometne ĒLANDĒ!

Čau, vecāki un bērni!

Aicinām pieteikties Latviešu bērnu nometnei, kuŗa notiks Ēlandē, Sandbijā, no 2019. gada 2. augusta līdz 9. augusta pēcpusdienai (var ierasties jau 1. augustā). Sagaidām, ka dalībnieki nometnē piedalīsies no pirmās līdz pēdējai dienai. Būs arī kāda "brīva" pēcpusdiena, kuŗā varēs darīt, ko grib :-)

Nometne ir paredzēta bērniem vecumā no 8–13 gadiem ar viņu vecākiem. Nometnes valoda ir latviešu, tādēļ vēlamies, lai nometnē piedalās tikai latviski runājoši vecāki, jo mērķis ir veicināt bērnos latvietību. Centisimies pavadīt jaukas dienas latviskā

vidē ar latviešu dziesmām, rotaļām un spēlēm. Nometnē neizpaliks arī sports, dejas, māksla, pārgājieni un citas jautras aktivitātes. Paspēsīsim arī atpūsties un izbaudīt sauli.

Par garšīgu ēdienu nometnē rūpēsies pavārs. Tā kā pavārs arī vadīs vairākas nodarbības, ceram, ka kāds vecāks grib jau tagad pieteikties atslogot viņu, pagatavojot pāris maltītes. Piesakies jau tagad! Kā allaž lūgsim vecākus palīdzēt ar ēdienu gatavošanu, trauku mazgāšanu un telpu uzkopšanu, kā arī dažām nodarbībām.

Centisimies sadalīt istabas tā, lai katrai ģimenei būtu sava, bet to nevaram garantēt. Tāpat mēs visi dalīsimies ar vannas istabām. Ierobežotā vietu skaita dēļ lūdzams pieteikties drīzumā, jo visus interesentus pieņemt nevarēsīsim. Lūdzam arī iemaksāt dalības maksu līdz 1. maijam. Detalizētāka informācija dalībniekiem sekos.

Dalības maksa pieaugušajiem: 1500 SEK bērniem: 750 SEK

Droši zvaniet vai rakstiet, ja jums ir kādi jautājumi!

+46 (0) 739986308

elande@nometne.se

www.nometne.se

Nometnes Facebook lapa:

<https://www.facebook.com/LatviesuBērnuNometneElande>

3. AUGUSTS

Ģimeņu saiets 3x3 Norvēģijā

Šogad pirmo reizi saiets 3x3 norisināsies Norvēģijā, satiekoties dalībniekiem gan no visām Skandināvijas valstīm, gan ārpus tām. Saieta norises laiks: **2019. gada vasara – 3. – 8. augusts**

Tēma: "MĀJAS".

Saieta norises vieta: Bergenā, Norvēģijā.

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviešiem.com

Apmācības Eiropas latviešu diasporas kopienām

SOLIS TAVAS ORGANIZĀCIJAS ATTĪSTĪBĀ

15. - 16. JŪLIJĀ LATVIJĀ
Atpūtas bāzē "Valguma pasaule"
SEPTEMBRĪ Lielbritānijā

PIESAKIES ŠEIT:

EJ.UZ/PIESAKIES_APMACIBAM

DALĪBNIĒKU LĪDZMAKSĀJUMS 70 EUR*

*No projekta dalībniekiem tiks segti ceļa izdevumi 150,00 EUR, kā arī uzturēšanas, ēdināšanas un apmācību izdevumi.

Apmācības tiek organizētas projekta "Eiropas latviešu diasporas NVO kapacitātes stiprināšana" (Ilguma Nr. 2019./LV/DP/04/01) ietvaros. Pasākumu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Levitu sveic citu valstu prezidenti

Īsi pēc stāšanās amatā Latvijas Valsts prezidents Egils Levits jau saņēmis apsveikumus no vairāku desmitu valstu prezidentiem, tostarp Krievijas prezidenta Vladimira Putina, aģentūrai LETA pastāstīja prezidenta preses pārstāve Aiva Rozenberga. Apsveikumus Levitam nosūtījuši kaimiņvalstu prezidenti – Igaunijas prezidente Kersti Kaljulaida, kā arī Lietuvas prezidents Gitans Nausēda.

Apsveikumus atsūtījis arī Polijas prezidents Andžejs Duda, Somijas prezidents Sauli Niniste, Baltkrievijas prezidents Aleksandrs Lukašenko, Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis, Azerbaidžānas prezidents İlhams Alijevs, kā arī Austrijas prezidents Aleksandrs van der Bellens, Francijas prezidents Emanuels Makrons un Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers.

Ar stāšanos amatā Levitu apsveicis Turcijas prezidents Redžeps Tajjips Erdogans, Islandes prezidents Gudni Johannessons, Indijas prezidents Rāms Nāths Kovinds, Serbijas prezidents Aleksandars Vučičs, Ēģiptes prezidents Abduls Fatahs al-Sisi, Kazahstānas prezidents Kasims Žomarts Tokajevs, Horvātijas prezidente Kolinda Grabara-Kitaroviča, kā arī Itālijas prezidents Serdžo Matarella, Bulgārijas prezidents Rumens Radevs un Uzbekistānas prezidents Šavkats Mirzijojevs.

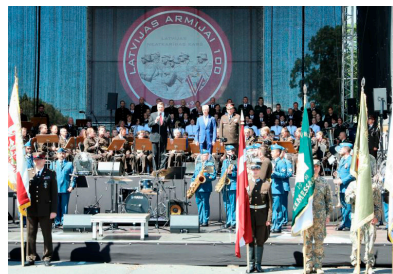
Labā vēlējumus Levits saņēmis arī no Rumānijas prezidenta Klausa Johanisa, Armēnijas prezidenta Armena Sarkisjana, Kubas prezidenta Migela Diasa-Kanela, Tunisijas prezidenta Badži Kaida as Sabsi, Omānas sultāna Kābūsa ibn Saīda al Saīda, Bosnijas un Hercegovinas prezidenta Milorata Dodikas, Dienvidkorejas vadītāja Muna Čeina, Kataras emīra Tamīma bin Hameda al Tāni, Apvienoto Arābu Emirātu prezidenta Halifa bin Zajeda al Nahajana, kā arī Alžīrijas prezidenta Abdelazīza Būteflīka. Apsveikumi joprojām turpina pienākt.

Latvijas armija svin Simtgadi

6. jūlijā Latvijas armija svinēja savu Simtgadi. Tam par godu Rīgā, 11. novembra krastmalā, visas dienas laikā notika lielkoncerts "Latvijas armijai – 100", Nacionālo bruņoto spēku paraugdemonstrējumi, kā arī Latvijas un sabiedroto spēku militārās tehnikas un ekipējuma izstāde. Svētku lielkoncerts sākās ar Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa uzrunu. Katra no koncerta četrām daļām bija

veltīta konkrētam Latvijas vēstures posmam, sākot no Latvijas armijas izveidošanas līdz mūsdienām, ļaujot pasākuma apmeklētājiem emocionāli izdzīvot Latvijas neatkarības cīnītāju degsmi un pašaizliedzību.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis uzrunā Latvijas armijas 100. gadadienas svinību dalībniekus.

Būt par kaŗavīru ir augstākais patriotisma apliecinājums, uzrunājot iedzīvotājus Latvijas armijas Simtgades svinībās, sacīja Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Viņš puda prieku par Latvijas armijas Simtgades jubileju, norādot, ka šie svētki ir ne tikai armijas jubileja, bet arī svētki par varoņu uzvaras kaujām, par Latvijas neatkarību. Savukārt Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš puda pateicību visiem, kas strādā armijā, plāno nākt armijā un atbalsta to. Tāpat viņš Latvijas armijai jubilejā novēlēja spēku, apņēmību un sabiedrotos draugus, kas atbalstīs.

Latvijas armijas 100 gadu svinības 11. novembra krastmalā // Foto: LETA

Armijas tehnikas parāde...

... un visbeidzot zaļumballē kājas varēja izlocīt gan liels, gan mazs

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks uzrunā norādīja, ka latviešu kaŗavīri par brīvību cīnījās jau pirms neatkarīgas valsts izveido-

šanās. "Mēs esam maksājuši – kā tauta, kā armija, kā ģimenes – ļoti dārgu cenu par brīvību. Latvijas kaŗavīrs ir nācis no mūsu ģimenēm un ir viens no mums. Viņš ir nācis no arājiem, ierēdņiem, studentiem, profesoriem – no jebkuras sociālās šķiras, arī no jebkuras etniskās grupas. Latvijas armijā jau Pirmā pasaules kaŗa laikā bija pārstāvēti ne tikai latvieši, bet gan arī baltvācieši, ebreji, krievi, gan arī visi pārējie. Arī šodien Latvijas armijā kaŗavīri netiek šķīroti nedz pēc dzimuma, nedz arī pēc piederības. Tie, kas dienē Latvijas armijā, ir patrioti un sargā mūsu zemes vērtības un mūsu mieru gan dienā, gan naktī," uzsvēra A. Pabriks.

Svētku sarīkojums 11. novembra krastmalā bija plaši apmeklēts. Nāca gan ģimenes ar maziem bērniem, gan vecāka gada gājuma cilvēki. Lielu interesi saņākušie izrādīja par armijas tehniku, stāvot garās rindās, lai tajā iekāptu. Cilvēki arī nekaitrējās aprunāties ar armijas pārstāvjiem, tostarp Latvijas sabiedroto kaŗavīriem.

Saeima pieņem lēmumu par Latvijas turpmāko rīcību EPPA

Saeima 8. jūlijā atbalstīja lēmuma projektu "Par Latvijas turpmāko rīcību Eiropas Padomes Parlamentārajā asamblejā (EPPA)." Tas uzdod Saeimas delegācijai EPPA uzsākt konsultācijas ar to valstu parlamentārajām delegācijām un to locekļiem, kas balsojuši pret Krievijas balsstiesību atjaunošanu, lai līdz 2019. gada ceturtais sesijas sākumam vienotos par kopēju pozīciju un lemtu par turpmāko rīcību EPPA.

Lēmumā parlaments pauž nožēlu par EPPA 26. jūnija lēmumu atjaunot Krievijas balsstiesības, kuŗas tika apturētas, reaģējot uz Ukrainai piederošās Krimas pussalas aneksiju 2014. gadā, tā pārkāpjot Ukrainas suverēnitāti un teritoriālo integritāti, un starptautisko tiesību pamatprincipus.

Saeima savā lēmumā nosoda Krievijas turpināto apspiešanas un vardarbības politiku pret Krimas tatāriem okupētās Krimas teritorijā, kā arī cilvēktiesību pārkāpumus Austrumukrainā. Tāpat lēmumā uzsvērts, ka Krievijas balsstiesību beznosacījuma atjaunošana ir pretrunā ar Eiropas Padomes principiem un pamatvērtībām, kā arī nopietni iedragā Eiropas Padomes reputāciju un rīcībspēju. Kopš balsstiesību apturēšanas Krievija nav atgriezies pie starptautisko tiesību un pamatprincipu ievērošanas, turpina Ukrainai piederošās Krimas aneksiju un neatsaucas uz aicinājumiem rast diplomātiskus risinājumus. Lēmumā uzsvērts, ka balsstiesību atjaunošana mazina uzticēšanos Eiropas Padomei un citiem starptautiskiem instrumentiem.

Lēmumā atgādināts, ka kaŗadarbības rezultātā Ukrainā ir gājuši bojā vairāk nekā 13 tūkstoši cilvēku un vairāk nekā trīs miljoni ir devušies bēgļu gaitās, tāpat nav novēroti nekādi uzlabojumi Ukrainas teritoriālās integritātes nodrošināšanā. Lēmumā arī paustas bažas, ka Krievijas balsstiesību atjaunošana, ņemot vērā minētos

SPILGTS CITĀTS

Bez Laimes lāča funkcijas

No Raimonda Vējoņa intervijas Aivaram Ozoliņam (IR) par padarītajiem darbiem, noslidējušajiem reitingiem un politiku populismu, kas var apdraudēt tiesisku valsti.

"Vienmēr, kad nāk amatā kāds, ir lielas ekspektācijas. Bet, kad esi politiskajā vidē, ir noteikti spēles noteikumi – ne vienmēr var realizēt to Laimes lāča funkciju.

Mēs pirmām kārtām gaidām, ka visiem klūs dzīve labāka, būs lielākas algas, būs stabilāki, mums nebūs jādodomā par ikdienas problēmām. Bet ne vienmēr to var piepildīt, un rezultātā kaut kādā brīdī veidojas tā – viņš jau arī tur neko nevar izdarīt.

Esmu vienmēr vadījis pēc tā, ka nevis uzreiz ir jācērt galva, bet ir jābūt tiesiskam pamatojumam. (...) Es strādāju ne jau reitinga dēļ – šis būs populāri, to darišu; šis nebūs, to nedarišu. Tā nevar rīkoties amatpersona. (...)

Pats nekad neesmu bijis atklātas balsošanas (par Valsts prezidentu – *Red.*) piekritējs. Būs realisti, tāpat partijās ne jau biedri izlemj, kā balsot, – tas ir šaurs cilvēku loks vai pat atsevišķi cilvēki. Kas ir nepareizi pie aizklātas balsošanas – ka cilvēki melo. Bet, ja godīgi aizklātā balsošanā pasaka, vai tad ir slikti?

(...) Man pašam kā Latvijas iedzīvotājam pietrūka debašu par dažādiem jautājumiem. Ja debašu nav, tad nav arī izziņas procesa man kā sabiedrības pārstāvim. Tāpēc tad labāk ir tautas vēlēts prezidents."

apstākļus, var iedrošināt Krieviju turpināt savu agresīvo ārpolitiku, tā radot draudus Eiropas drošībai un stabilitātei.

Lēmumā Krievija ir aicināta atgriezties pie starptautisko tiesību ievērošanas, nekavējoties pārtraukt savas agresīvās darbības pret Ukrainu un Gruziju, atbrīvot politiskos ģilniekus un prettiesiski apcietinātos Ukrainas pilsoņus, pārtraukt cilvēktiesību pārkāpumus pret Krimas tatāriem, kā arī nodrošināt cilvēktiesību un likuma varas principu ievērošanu. Tāpat lēmumā EPPA aicināta apzināties, ka Krievijas balsstiesību atjaunošana nodara milzīgu kaitējumu Eiropas Padomes reputācijai, kā rezultātā var tikt zaudēta to cilvēku uzticība, kuŗu tiesības organizācijai ir jāaizsargā.

Saeima apstiprina Nauri Puntuli kultūras ministra amatā

Saeima 8. jūlijā ārkārtas sēdē par kultūras ministru apstiprināja Nauri Puntuli (VL/TB/LNNK). Kultūras ministra amats bija atbrīvoties pēc līdzšinējās ministres Daces Melbārdes (VL/TB/LNNK) ievēlēšanas par Eiropas Parlamenta (EP) deputāti. Lūgumu kultūras ministra amatā apstiprināt Puntuli Saeimā bija iesniedzis Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV). Puntuli izvirzīja nacionālā apvienība *Visu Latvijai-Tēvzemei un brīvībai/LNNK*.

Nauris Puntulis //Foto: Delfi

Krišjānis Kariņš, uzrunājot deputātus, uzsvēra, ka nākamajam kultūras ministram būs jāveic vairāki darbi. Viens no tiem ir risināt jautājumu par koncertzāles būvniecību, saprotot, kur un par kādiem līdzekļiem šo projektu īsteno. Tāpat kultūras ministram jāpievērš nopietna uzmanība Latvijas informātivās vides un sabiedrisko mediju stiprināšanai. "Šajā jomā nav vienkārši pieņemt lēmumus. Tas nav vienkāršs process, bet mūsu informātivās vides stiprināšana ir svarīga demokrātiskās vides stiprināšanai," teica premjermīnistrs. Par Puntuli iecelšanu kultūras ministra amatā nobalsoja 63 deputāti, savukārt 20 deputāti balsoja pret.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Valsts prezidentam – aizsardzības ministra Goda zīme

4. jūlijā Rīgas pili aizsardzības ministrs Artis Pabriks Valsts prezidentam Raimondam Vējonim pasniedza Goda zīmi "Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā".

Pirms Valsts prezidenta amata pienākumu pildīšanas Raimonds Vējonis no 2014. gada 22. janvāra līdz 2015. gada 7. jūlijam bija Latvijas aizsardzības ministrs. Savu pilnvaru laikā Raimonds Vējonis sniedza nozīmīgu ieguldījumu Latvijas aizsardzības spēju attīstībā un atturēšanas stratēģijas stiprināšanā gan nacionālajā, gan NATO līmenī.

Ministru prezidents vizītē ASV

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*) no 8. līdz 15. jūlijam devies darba vizītē uz Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV), kur tiksies ar ASV prezidenta administrācijas un Kongresa pārstāvjiem, diskutēs ar uzņēmējiem, domnīcu pārstāvjiem un sniegs intervijas masu medijiem. Tāpat Ministru prezidentam ir paredzētas tikšanās ar latviešu diasporas pārstāvjiem Ņujorkā un Vašingtonā, informēja premjera preses sekretārs Sandris Sabajevs. Kariņš tiksies ar ASV prezidenta administrācijas un Kongresa pārstāvjiem, lai pārrunātu divpusējās sadarbības un transatlantiskās drošības jautājumus, investīciju iespējas Latvijas tautsaimniecībā un starptautisko cīņu ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu. Ministru prezidentam Vašingtonā plānotas tikšanās ar ASV viceprezidentu Maiku Pensu (*Mike Pence*), ASV prezidenta padomnieku nacionālās drošības jautājumos Džonu Boltonu (*John Bolton*) un tirdzniecības sekretāru Vilbūru Rosu (*Wilbur Ross*), kā arī ar citām amatpersonām. Kariņš Vašingtonā plāno piedalīties domnīcas *The Atlantic Council* rīkotā publiskā diskusijā "ASV – Latvijas attiecības Eiropas pārmaiņu laikā" un domnīcas *The Hudson Institute* rīkotajā apaļā galda diskusijā par transatlantisko attiecību nozīmi šodien. Darba vizītes laikā Ņujorkā Ministru prezidents uzrunās uzņēmējus Baltijas – Amerikas un Eiropas – Amerikas Tirdzniecības kameru rīkotajā pasākumā. Kariņam Ņujorkā paredzētas arī intervijas mediju pārstāvjiem, tostarp intervija ar Stīvu Forbesu (*Steve Forbes*) viņa iknedēļas podkāstam.

Raimonda Vējoņa laiks Rīgas pilī

Valsts prezidents Raimonds Vējonis prezidentūras laikā:

* Devies 62 ārvalstu vizītēs – divas valsts vizītēs, deviņas oficiālās vizītēs, 51 darba vizītē.

* Notikušas vairāk nekā 80 augsta līmeņa ārvalstu amatpersonu vizītes – trīs valsts vizītes, desmit oficiālās vizītes, 71 darba vizīte.

* Devies 35 reģionālajās vizītēs, apmeklējot 98 novadus un pilsētas.

Iesniedzis vairākas likumdošanas iniciatīvas:

* Grozījumi Nacionālās drošības likumā un vēl vairākos likumos, lai stiprinātu valsts drošību ārēja apdraudējuma gadījumā.

* Grozījumi Saeimas Kārtības rullī, lai uzlabotu likumu kvalitāti, nepieļaujot arī pēdējā brīža risinājumus, kad uz 3. lasījumu tiek iesniegti konceptuāli iepriekš neizvērtēti priekšlikumi.

* Likumprojekts, ar kuŗu paredzēts izbeigt nepilsoņu statusa piešķiršanu.

* Vairākos gadījumos Valsts prezidents savas iniciatīvas dara zināmas Saeimai tai nosūtītā vēstulē. Vienā no tām R. Vējonis aicināja Saeimu veikt izmaiņas likumos, lai pilnveidotu Tieslietu padomes darbu, kas atspoguļoja prezidenta iestāšanos par tiesiskuma stiprināšanu.

Saeimai otrreizējai caurlūkošanai atdoti 13 likumi:

* To vidū bija: grozījumi likumā "Par tiesu varu", jo Saeima bija nolēmusi atcelt ierobežojumu rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētājam un apgabaltiesas priekšsēdētājam ieņemt minēto amatu vairāk nekā divus termiņus pēc kārtas, jo tas nebija vērst uz tiesu sistēmas attīstību.

* Valsts prezidents izsludināja likumu, kas paredzēja VDK kartotēkas publiskošanu.

Izsludināti 890 likumi:

2015. gadā – 95, 2016. gadā – 190, 2017. gadā – 246, 2018. gadā – 216, 2019. gadā – 143. (Avots: Valsts prezidenta kanceleja)

Latvijā piemin holokausta upurus

Holokausts ir neaprostāms savā brutalitātē un nepiedodamībā un tā upuri ir jāsapņā mūžīgā piemiņā, šādu vēstījumu uzrunā ebreju tautas genocīda upuriem pārdarītais Valsts augstākās amatpersonas.

Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece, Valsts prezidents Raimonds Vējonis un Ministru prezidents Krišjānis Kariņš noliek ziedus Holokausta upuru memoriālā Gogoļa ielā // Foto: LETA

Sarīkojumā uzrunas teica Valsts prezidents Raimonds Vējonis, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK), Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV), aizsardzības ministrs Artis Pabriks

(AP) un citi, kā arī diplomātiskā korpusa un ebreju kopienas pārstāvji. Vējonis norādīja, ka ir aizritējuši gandrīz 80 gadi kopš holokausta šausmām, kad notika grūti aptverama traģēdija. Viņš akcentēja, ka holokausts gandrīz pilnībā iznīcināja Latvijas ebreju kopienu un ka klātesošie ir pulcējušies piemiņas sarīkojumā, lai skumjās godinātu holokausta upurus. Šī traģēdija Latvijā nebūtu notikusi, ja nacistiskā Vācija un PSRS nebūtu iznīcinājuši Latvijas suverenitāti. Valsts prezidents pauda, ka ir daudz paveikts, lai dziedētu kara laika brūces, tomēr ir palikušas arī tādas, kuru dzīšanai vajadzēs laiku un savstarpēju sapratni. Latvijā bija aptuveni 700 cilvēku, kuŗi glāba savus ebreju līdzpilsoņus.

Irbenē uzstāda LOFAR antenas

Jūnijā Ventspils Starptautiskajā radioastronomijas centrā (VSRC) zinātnieki no *AstroTec Holding B.* ir pabeiguši visus priekšdarbus un tagad Irbenē sāksies lielākā radioastronomijas zemo frekvenču radioteleskopa LOFAR antenu uzstādīšana, paziņojumā medijiem informēja Ventspils Augstskola.

LOFAR ir lielākais radioastronomijas zemo frekvenču radioteleskops, ko veido vairākas valstīs izvietoti, savstarpēji saistīti LOFAR antenu lauki, kuŗi strādā zemo frekvenču diapazonā no 10 līdz 240 MHz un izceļas ar savu revolucionāro dizainu. LOFAR-Latvia būs būtisks papildinājums lielākajam radioteleskopu tīklam pasaulē, kas savienots ar centrālo staciju Nīderlandes ziemeļos, tā veidojot vairāk nekā divu tūkstošu kilometru garu tīklu. Ar šo unikālo instrumentu astronomi varēs izpētīt un ielūkoties vēl tālāk Visumā.

Cik garī ir Latvijas iedzīvotāji?

Latvija iedzīvotāju vidējā auguma garuma ziņā ierindojusies otrajā vietā pasaulē, atpaliekot tikai no Nīderlandes, liecina informācija, kas apkopota pasaules veselības zinātnieku organizācijas *NCD-RisC* datu bazē, vēsta izdevums *Insider*. Projektā, kas veikts sadarbībā ar Londonas Imperijas kolledžu, apkopoti dati par atsevišķu valstu iedzīvotāju vidējo auguma garumu, atsevišķi arī izvērtējot vidējo vīriešu un sieviešu garumu. Nīderlandē iedzīvotāju vidējais garums ir 175,62 centimetri. Vīriešu vidējais auguma garums šajā valstī ir 182,53 centimetri, bet sieviešu – 168,72 centimetri. Latvija sarakstā ierindojusies otrajā vietā, un mūsu valstī iedzīvotāju vidējais auguma garums ir 175,61 centimetrs. Latvijas vīriešu vidējais auguma garums ir 181,42 centimetri, bet sieviešu – 169,79 centimetri. Trešajā vietā ierindojusies Igaunija, kur iedzīvotāju vidējais auguma garums ir 175,13 centimetri. Vīriešiem Igaunijā tas ir 181,59, bet sievietēm – 168,67 centimetri. Tālāk garāko iedzīvotāju valstu desmitniekā seko Dānija, kur iedzīvotāju vidējais auguma garums ir 174,29 centimetri, Čehija, kur šis rādītājs ir 174,28 centimetri, Serbija ar 174,13, Beļģija ar 173,59, Slovākija ar 173,48, Bosnija-Hercegovina ar

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

KANADA. Kanadas Armijas virsnieku klubā Otavā notika Latvijas armijas 100. gadadienai veltīta svinīga pieņemšana. Informatīvi svinīgais sarīkojums pulcēja kuplu skaitu Kanadas bruņoto spēku vadītāju, ģenerāļu, virsnieku, kā arī latviešu kopienas pārstāvju, sadarbības partnerus no Kanadas valsts institūcijām un no nevalsts organizācijām.

Sarīkojumā uzrunu teica Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums. Viņš pateicās par ciešo sadarbību ar Kanadu, tās bruņotajiem spēkiem, kopā pildot dažādas miera, solidaritātes un citas misijas Latvijā, reģionā un citur pasaulē. Vēstnieks uzrunā uzsvēra Kanadas nozīmīgo lomu NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā, būtisko Kanadas ieguldījumu Latvijas un reģiona drošības stiprināšanā, un īpaši pateicās par izcilo sadarbību pasākuma goda viesiem, Kanadas Bruņoto spēku komandiera vietniekam ģenerālleitnantam Polam Viņņikam un Kanadas Armijas komandierim ģenerālleitnantam Žanam Markam Lantjēram.

LIELBRITANIJA. 4. jūlijā vēstniecība Londonā jau trešo gadu pēc kārtas rīkoja pirms 110 gadiem Rīgā dzimušā filozofa Jesajas Berlina un viņa aizstāvētajām vērtībām – brīvība, cieņa, iecietība – veltītu diskusiju, kuŗā ar priekšlasījumu šoreiz uzstājās V. E. Austrālijas vēstnieks Džordžs Brandis (H. E. Hon George Brandis QC). Diskusiju vadīja Oksfordas Universitātes profesors Marks Potls (Prof. Mark Pottle).

IZRAĒLA. 4. jūlijā Latvijas vēstniece Izraēlā Elita Gavele laipni uzņēma Latvijas un Igaunijas ebreju Izraēlā asociācijas valdes priekšsēdētāju Eli Valku (*Eliahu Valk*) un saņēma dāvinājumā vēstniecībai pilnu izdevumu "Jūdaisma Enciklopēdija" – 16 sējumus un trīs atsevišķus izdevumus.

Enciklopēdija glabāsies vēstniecībā un tiks izmantota papildus informācijas un fotomateriālu iegūšanai ikdienas darbā. Jūdaisma Enciklopēdija (*Encyclopaedia Judaica*) angļu valodā pirmo reizi tika publicēta no 1971. līdz 1972. gadam Jeruzalemē, aptver sešpadsmit sējumus, ar trīs papildu gadagrāmatām 1973., 1974. un 1975. – 1976. gadiem.

KRIEVIJA. Maskavas Valsts Tretjakova galerijā notika svinīgais sarīkojums par godu albuma "Latvijas māksla Valsts Tretjakova galerijā" atklāšanai, kā arī svinīga ceremonija, kuŗā parakstīja Latvijas – Krievijas kultūras sadarbības programmu 2019. – 2021. gadam.

Atklājot sarīkojumu, vēstnieks Māris Riekstiņš uzsvēra gan Albuma nozīmīgumu, jo šāds latviešu mākslinieku darbu apkopojums Tretjakova muzejā tika veikts pirmo reizi, gan Latvijas – Krievijas kultūras sadarbības programmas parakstīšanas nepieciešamību abu valstu kultūras darbinieku atvieglotai iecerēšanai. Vēstnieks izteica cerību, ka jau tuvākajā nākotnē Latvijas Nacionālais mākslas muzejs un Tretjakova galerija izveidos kopīgu ekspozīciju, kas tiktu eksponēta Rīgā un Maskavā.

GRIEKĪJA. Atēnās, *Onassis STEGI* kultūras centrā, notika Latvijas atpazīstamībai un ienākošā tūrisma veicināšanai veltīts izglītojošs seminārs un *airBaltic* preses konference. Pasākumu organizēja Latvijas nacionālā aviokompanija *airBaltic* sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Grieķijā un Atēnu Starptautisko Lidostu (AIA). Seminārā piedalījās Grieķijas ceļojumu un tūrisma aģentūru un mediju pārstāvji, kā arī Starptautisko tūrisma gadatirgu eksperti.

173,35 un Islande ar 173,21 centimetru. 14. vietā ierindojusies Lietuva, kur iedzīvotāju vidējais auguma garums ir 172,82 centimetri.

Laima Vaikule saņem prezidenta balvu

4. jūlijā Laima Vaikule kopā ar producenti Elitu Mīlgrāvi tika ielūgtas uz Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa Jūrmalas rezidenci. Tikšanās laikā estrādes dīva saņēma īpašu Prezidenta pateicību – Cildinājuma rakstu par izcilo devumu Latvijas un pasaules mūzikā.

"Paldies par Jūsu izcilo devumu Latvijas un pasaules mūzikā! Jūsu spilgtā personība, radošums un profesionālitate iedvesmo! Lai Jūs vienmēr stiprina klausītāju mīlestību un atzinību," teikts Valsts prezidenta Cildinājuma rakstā. Šis prezidenta atzinības izteikšanas

veids izveidots 2016. gadā, lai pateiktos par sasniegumiem valsts vai sabiedrības labā. Savukārt Laima Vaikule sveica prezidenta kundzi Ivetu Vējoni dzimšanas dienā, dāvinot viņai suvenīrus ar festivāla "Laima Rendezvous Jūrmala" simboliku. Tikšanās laikā Prezidents uzsvēra Vaikules radītā festivāla nozīmi starpkultūru attiecību veidošanā un tautu draudzības veidošanā, kā arī apsprieda jaunās koncertzāles būvniecības nepieciešamību.

Divas Latvijas filmas gūst starptautiskus panākumus

6. jūlijā noslēdzās Karlovi Varu starptautiskais kinofestivāls. Galveno balvu dokumentālo filmu konkursā – Kristāla globusu kā labākā dokumentālā filma – saņēma Igaunijas un Latvijas dokumentālā filma "Nemirstīgie". Līdz ar Šanhajas festivālā piešķirto *Grand Prix* simtgades filmai "Laika tilti" šī ir divu nedēļu laikā jau otrā nozīmīgā balva, ko saņem Latvijas studijas *VFS Films* producēti darbi, portālu *Delfi* informēja Nacionālā Kino centra pārstāve Kristīne Matisa.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Ķīnas prezidents Sji ir vienīgais no "pasaules varenajiem", par kuru Krievijas prezidents Putins nekad nav atļāvis ne mazāko ironisko piezīmi. Un Sji ir vienīgais no "pasaules varenajiem", ar kuŗu tiekoties, Putins nav no-sebojies ne vienu minūti, kamēr citiem, kaut vai Merkelei, licis gaidīt pat stundām..

Un Krievijas prezidenta pavalstnieki, redzot šādu bijību, secina: ja pat Putins baidās no Sji, tad lai Dievs stāv mums klāt!

Par to Berlīnes laikrakstā *Die Welt* raksta žurnālists Eduards Šteiners.

Kremļa propaganda nepagurst vēstīt par Krievijas un Ķīnas draudzību, pat brālību, bet "vecākais brālis", atšķirībā no, teiksim, Staļina un Mao attiecībām pirms

70 gadiem, bez šaubām ir Sji, kuŗš zina, kā savā labā izmantot brīdi, kad Kremlis ir sprukās: pēc tam, kad Putins "pievāca" Krimu, jūtami saasinājās pret Krieviju vērstās rietumvalstu sankcijas, no Pekinas nāca piedāvājums – 30 gadu laikā likt galdā 400 miljardus (!) dolaru, saņemot no Krievijas gāzi pa vadu, kam jābūt gatavam līdz šī gada beigām.

Ķīna ar Krieviju nav īpaši "cimperlīga" apstākļos, kad abās šajās valstīs valda, var teikt, brīva tirgus ekonomika. Tajos Sibīrijas novados, kas robežo ar Ķīnas ziemeļu provincēm, ķīniešu uzņēmēji izcērt mežus neredzētos apmēros, jo pārapdzīvotajā un industrializētajā Sji dižvalstī trūkst koksnes, un kas tajās cirmās ataug tālākajā nākotnē, Pekinu maz interesē.

Šajā aspektā ievēribu pelna timeklī "uzpeldējušais" Maskavas žurnālists Jurija Pankova ceļojuma apraksts... Viņš apbraukājis Sibīrijas austrumos plašās teritorijas un konstatējis, ka tur īpaši sādžās un mazpilsētās, valda liela nabadzība, mudžēt mudž bandīti, kas tevi aplaupa dienas vidū. Sieviešu krietni vairāk par vīriešiem, no kuŗiem daudzi nodzērušies.

Jurij Pankovs konstatē: "Sibīriju un Tālos Austrumus esam zaudējuši. Visi te lamā ķīniešus, bet saprot, ka citādi kā no ķīniešiem mums nekas labs nespīd. Labi, ja tevi apprec ķīnietis, labi strādāt ķīniešu firmā, ķīniešu augļi, ķīniešu restorāns, atpūsties Ķīnā..."

Baidās Putins, baidās Tramps: kā 2. jūlijā ziņoja Telavivas laik-

raksts *Ha'aretz*, ASV brīdinājušas Izraēlu no darījumiem ar Ķīnu, teica kāds augsts Pentagona ierēdnis. Ķīnas mēģinājums no- teikt pasaules kārtību un vērsties pret tās kaimiņiem ilgtermiņā esot lielākais drauds ASV nacionālajai drošībai. Savienoto Valstu administrācija brīdinājusi Izraēlu par risku drošībai, kas izriet no ķīniešu 5G (piektās paaudzes jeb ģenerācijas) ceturtā cikla tehnoloģijas ieviešanas.

No sevis piemētināšu, ka Amerikai kremt ķīniešu kapitāla ekspansija Izraēlā: kāda Ķīnas liel- firma piedāvājusi Haifā, blakus esošajai ostai, izbūvēt vēl vienu, šoreiz "privātu" ostu.

Honkonga, kuŗu pirms 22 ga- diem Britānija atdeva Ķīnai kā autonomu teritoriju ar īpašu

statusu, patlaban sagādā raizes Pekinai, jo tās 7,5 miljoni iedzi- votāju protestē pret centrālās ko- munistiskās varas centieniem ie- robežot tās demokrātisko parla- mentāro iekārtu, apcīrpt cilvēk- tiesības.

Taču, kā laikrakstā *New York Times* atzīmē prof. Esvars Prasads, Ķīnai Honkonga tagad vairs nav tik ļoti vajadzīga kā globāls finanču mezgls, jo, piemēram, četras lielākās Ķīnas bankas ir četras lielākās bankas pasaulē (!), un Sji arī šajā jomā var justies gandarīts.

Sji nūdien neiedveš īpašu sim- patiju, bet šajā gadījumā lieti der izteismīgais angļu izsauciens – *respect!*

Ja pat Putins baidās no Sji...

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

SALLIJA BENFELDE

Pirmdien, 8. jūlijā, jaunais Valsts prezidents Egils Levits pēc svinīgā solījuma, uzņemoties Valsts prezidenta amatu, Saeimā teica uzrunu. Tajā Prezidents puda arī šādu atziņu: "Latvija ir viena no neviendzīgākajām valstīm Eiropas Savienībā. Tā ir ielaista slimība. Gudra solidaritāte nav tikai ienākumu pārdale, bet gan arī ienākumu iegūšana ar darbu."

Jā, trūkuma un nabadzības ziņā Latvija ir vienā no pirmajām vietām Eiropā. No vienas puses, uzņēmēji uztraucas par aizvien pieaugošu darbaroku trūkumu, no otras puses, trūcīgo cilvēku skaits nesamazinās. Vai tiešām sliņķu un iedzert mīlotāju ir tik daudz, ka trūkst darba darītāju? Manuprāt, viena no atbildēm ir, ka iedzīvotāji, tāpat kā visā Eiropā, noveco. Gados vecāki cilvēki nespēj tā pēkšņi mainīt profesiju vai kļūt par smaga fiziskā darba strādniekiem.

Kā zināms, Latvijas Tiesībsargs šobrīd gatavo pieteikumu Satversmes tiesai (ST), jo valdības sniegtā atbilde par valsts garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmeņa celšanu neapmierina. Proti, šobrīd GMI ir 53 eiro mēnesī, un tas nozīmē, ka cilvēkiem ar trūcīgu statusu katru mēnesi tiek izmaksāta šī summa, ja ienākumu nav, vai arī tiek piemaksāta starpība starp ienākumiem un 53 eiro. Cilvēkam tiek piešķirts trūcīgā statuss, ja viņa ienākumi mēnesī ir mazāki par 128 eiro. Trūcīgajam sešos mēnešos pienākas 4 pārtikas pakas un higiēnas piederumu paka, tiek apmaksāta daļa no mājokļa rēķina, elektrība ir ar atlaidi, apmaksātas tiek arī recepšu zāles un vēl daži citi izdevumi. Izklusās labi, ja vien situācijā neiedziļinās. Ja no 53 eiro atskaita to izdevumu daļu, kas jāapmaksā pašam, tad patiesībā ir ļoti grūti saprast, kā vispār cilvēks var fiziski izdzīvot, jo minētās četras pārtikas pakas uz pusgadu nedrošina tādu iespēju. Runas par

sliņķiem un mazizglītotajiem izklusās nenopietni, jo daļa trūcīgo ir ar invaliditātes grupu. III grupas invalīda pabalsts ir 64,03 eiro mēnesī, neatkarīgi no darba stāža, tā- tad personai ir trūcīgā statuss, bet piemaksas nepienākas, ja vien pašvaldība nav lēmusi, ka GMI ir lielāks. Tādu pašvaldību, kas maksā vairāk par valsts noteiktajiem 53 eiro mēnesī, Latvijā ir maz, pietiek ar abu roku pirkstiem, lai tās saskaitītu. Vēl jāpiebilst, ka jau 2017. gadā Tiesībsargs savā Alternatīvajā ziņojumā rakstīja, ka krasi palielinās personu skaits ar invaliditāti – 2012. gadā Latvijā bija 150 142 personas ar invaliditāti, bet 2016. gadā jau 182 048 personas ar invaliditāti, attiecīgi 7,35% un 9,25% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Šobrīd šo cilvēku ir vēl vairāk. "Personu ar invaliditāti skaita pieaugumu ietekmē nelabvēlīgā sociālekonomiskā situācija valstī, medicīniskās aprūpes pakalpojumu nepieejamība (galvenokārt, līdzekļu trūkums, mēnešiem garās rindas uz izmeklējumiem un pie speciālistiem kvotu trūkuma dēļ, nesavlaicīgi vai neveikti nepieciešamie rehabilitācijas pasākumi), par ko liecina arī noteiktā ļoti smagā invaliditāte", ziņojumā toreiz rakstīja Tiesībsargs. Turklāt, ja persona vecumā virs 65 gadiem dzīvo viena pati, tad nabadzības risks ir vēl augstāks – piemēram, 2015. gadā tas bija 74%. Un, protams, šie skaitļi nav samazinājušies.

Tiesībsargs šobrīd prasa tuvināt GMI nabadzības riska sliekšnim jeb 360 eiro uz cilvēku. Valdība sola nākamajā gadā GMI paaugstināt līdz 64 eiro mēnesī, pēc tam līdz 99 eiro mēnesī un arī trūcīgā ienākumu sliekšni paaugstināt. Tādas naudas valsts budžetam nav, arī pašvaldības teic, ka to nevar atļauties. Tik tālu viss puslīdz ir skaidrs – pat valdības solījumiem naudu at- rast nebūs vienkārši. Šokē kas cits – lielāko tiesu runāts tiek tikai par

skaitļiem, it kā tiem nebūtu nekā- das saistības ar dzīviem cilvēkiem. Labklājības ministre min skaitļus, bet neizskatās, ka ministres kundze saprot, ka viņa runā par cilvēkiem – acīmredzot viņa nespēj iedomāties, ka kādam mēnesī jāizdzīvo ar 53 eiro (vai mazliet vairāk), tas laikam izklusās pēc abstraktas teorijas. Līdzīgi par šo jautājumu norisinājās sarunas Rīga TV24 Preses klubā – bija labi redzams, ka raidījuma vadītājam šis jautājums daudz neatšķiras no runāšanas par dzīvības iespējamību uz Marsa, sapratnes nav, zināšanu arī un temats šķiet tāds abstrakts un izklaidējošs. Arī Preses kluba viesi lielāko tiesu runāja par to, ka vajag pārkvalificēties, strādāt un ka naudas taču budžetā nav. Vai, piemēram, reģionos ir darbavietas cilvēkiem ar invaliditāti, par ko lai pārkvalificējas cilvēki pirmspensijas vecumā un vai fiziski smagie darbi visiem ir paveicami, protams, netika runāts.

Pirms kāda laika Labklājības ministrijā tikos ar vairākiem tās darbiniekiem, lai pārrunātu šos jautājumus, un secinājums bija īss: visu nosaka attieksme un valsts budžets.

Acīmredzot trūcīgie ir kaut kas tāds, kuŗus lielāko tiesu nobīda malā, cenšas par viņiem aizmirst kā par nevajadzīgu un lieku nešļavu un kaut kāda interese par viņiem tiek izrādīta uzspiestas pieklājības un starptautisku hartu un konvenciju dēļ.

Ko var mainīt Valsts prezidents un vai viņš to vispār var izdarīt?

Satversmes 47. pants nosaka: "Valsts prezidentam ir likuma ierosināšanas tiesības." Protams, budžetā naudas ir tik, cik tās ir, likums to nevar uzreiz pavairot. Tomēr attieksme pret nodokļu maksāšanu ir būtiska, bet Latvijā daudzi to nebūt neuzskata par obligātu pienākumu un uzskata, ka tā nav lepošanās vērtā lieta. Manuprāt, sabiedrības attieksmi un uzskatus

var ietekmēt, ja Prezidents ir cilvēks, kuŗu iedzīvotāji ciena un kuŗā ieklausās. Jā, Egilam Levitam nāksies daudz strādāt, lai cilvēki viņā ieklausītos un ticētu viņa teiktajam. Šobrīd Latvijai ir saprātīgs un ziņošs Ministru prezidents, tagad – arī Valsts prezidents. Strādājot kopā, viņiem ir iespējams mainīt sabiedrības noskaņojumu un attieksmi pret daudziem jautājumiem, jo ne vienmēr pilns valsts naudas maciņš uzreiz atrisina visus jautājumus, ļoti bieži vispirms ir vajadzīga sapratnes un attieksmes maiņa. Un, protams, nevar sēdēt ar klēpi saliktām rokām un gaidīt, ka Premjers un Prezidents visu izdarīs mūsu vietā, ka piena upe ķiseļa krastos sāks plūst pēc viņu burvju mājiņa.

Ar Kariņu un Levitu valsts vadītāju amatos Latvijai ir iespēja izrauties no neveiksmju un nīgruma ēnas, ja vien arī mēs paši to gribēsim un darīsim, lai tā būtu.

Par gudro solidaritāti

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

“Mēs esam neatņemama Rietumu pasaules un Eiropas daļa – nevis kāds tilts starp Rietumiem un Austrumiem”

No Valsts prezidenta Egila Levita runas Saeimā, amatā stājoties

Godātie tautas pārstāvji!

Ir trīs virzieni, par kuriem kopējā labuma vārdā es gribu domāt un pārliecināt savas prezidentūras gados. Es būšu pateicīgs par jūsu atbalstu un sadarbību. Šie virzieni ir: solidaritāte, piederība un moderna, ilgtspējīga valsts.

Par solidaritāti. Mēs visi zinām, ka Latvija ir viena no visvienlīdzīgākajām valstīm Eiropas Savienībā. Tas nav pēkšņs negadījums, bet gan ielaista slimība daudz gadu garumā. Šveices jaunajā, 2000. gada konstitūcijā ir vārdi, kas man šķiet ļoti trāpīgi: Tautas stiprums tiek mērīts ar to, kā klājas tās vājākajiem locekļiem. Mūsu Satversmē tā pati doma ir izteikta citiem vārdiem, kā atbildības un solidaritātes ideja. Gudra solidaritātes politika nav vienīgi ienākumu pārdale. Gudra politika rada vienlīdzīgas iespējas ar darbu gūt ienākumus. Un solidaritātē iekļaujas jomas, kuŗas nevar mērīt kā ienākumu/izdevumu bilanci. Es aicinu mūs visus kopā veidot ilgtermiņa solidaritātes politiku.

Par piederību. Cilvēka dzīves kvalitāte sevi neapšaubāmi ietver arī piederību, iesaisti savā sabiedrībā, savā vidē. Piederības, nacionālās identitātes loma globālizācijas laikmetā aug. Tā ir pretstats globālizācijas atsvešinātībai. Lai gan tas ir neierasti, bet pie identitātes es šeit pieskaitu arī cilvēka respektu pret dabu, saudzīgu attieksmi un atbildību pret to, kas mums, latviešiem, ir raksturīga kultūras iezīme. Mūsu piederība latviešu nācijai, kuŗas valodā, kultūrā un vēsturiskajā atmiņā mēs sevi atpazīstam, ir priekšnosacījums Latvijas valsts pastāvēšanai. Latvijai nākotnei ir vajadzīga visu šeit dzīvojošo cilvēku iesaiste un līdzdarbība. Latviskā identitāte ir atvērta, un tajā ir aicināts piedalīties ikviens Latvijas iedzīvotājs. Un šajā kontekstā ir jāapzinās un turpmāk aktīvi jāveido arī divi samērā jauni politikas virzieni – demografijas politika un diasporas politika. Latviešu valoda, kultūra, vēstures un pasaules izpratne nepieder tikai latviešiem. Ikviens, kas identificē sevi ar kādu mazākumtautību, ir laipni aicināts iekļauties valsts dzīvē, paralēli saglabājot savu mazākumtautības kultūru, valodu un tradīcijas. Tas ir pienesums Latvijas kultūras bagātībai un daudzveidībai. Latviešu valoda kā valsts valoda ir visas Latvijas tautas demokrātiskās līdzdalības valoda. Latviešu kultūra – es to domāju visplašākā nozīmē – ir mūsu sabiedrības kods, mūsu izjūtu un saziņas pamats. Latviešu vēstures un pasaules izpratne sakņojas mūsu pieredzē. No tās izriet arī secinājumi mūsdienām. Starp citu, gribu uzsvērt, ka mums vēl ir jāveic nopietns nesenās vēstures – it sevišķi okupācijas laika – izvērtējums no demokrātiskām, politiskām un morālām pozīcijām. Es uzskatu, ka latviskumam ir jāpiedod plašāks, dziļāks, spēcī-

Rīgas pili jaunajā darba kabinetā

gāks saturs, nekā ikdienā par to pierasts domāt. Mūsu saknes balstās valodā un kultūrā, bet modernajam latviskumam arvien nozīmīgāka kļūst arī nākotnes dimensija. Tur iekļaujas gan mūsu vērtībās balstītā identitāte, gan uz mūsu nākotni vērstās domas, projekti, ideāli.

Dārgie tautieši!

Piederībai ir arī plašāka dimensija. Mēs esam neatņemama Rietumu pasaules un Eiropas daļa – un nevis kāds tilts starp Rietumiem un Austrumiem. Šo metaforu es kategoriski noraidu. Latvijas armija, kuŗai pirms divām dienām apritēja 100 gadu, kopā ar mūsu partneriem dalās kopīgajā atbildībā par mieru un drošību Eiropā un aiz tās robežām. Mūsu atbildīgā līdzdalība NATO kopīgajā drošības sistēmā ir nesusi augļus, būtiski palielinot drošības līmeni Latvijā un visā reģionā.

Latvijai nākamajā desmitgadē ir jākļūst par modernu, ilgtspējīgu Ziemeļeiropas valsti. Par valsti, kuŗa pasaules salīdzinājumā atsevišķās jomās pat piederētu pie pasaules liderēm, kuŗa varētu būt paraugs citām valstīm. Tādas iespējas ir. Mums tikai jāprot tās īstenot.

Mana vīzija par Latviju kā modernu, ilgtspējīgu valsti – un tā ir reāla vīzija! – vispirms nozīmē, ka ir izlēmīgi jānovērš, jāmazina jau visiem zināmie pastāvošie trūkumi. Ir jāņem rokās slota un jāizmēģ mājā. No tiem mēsliem, kas ir sakrājušies trīsdesmit gados, kas velkas mums līdzī, un kas mūs šodien šķir no augsti attīstītās, tiesiskas demokrātijas, piemēram, krāpšanās iepirkumos, partiju atkarība no ziedotājiem, korupcija, nodokļu nemaksātāji, kur blēži saņem daļu no kopējā labuma, bet nepiedalās tā vairošanā, ēnu lobījs un tam līdzīgi. Šādas visiem sen jau apnikušas nejēdzības ir apnikušas un godprātīgos pilsoņos rada rūgtumu pret valsti. (...) Šeit mums vajag tik vien kā politisko gribu. Es aicinu visus kopā šo politisko gribu radīt un īstenot to dzīvē, lai pēc pāris gadiem šie jautājumi vairs nebūtu mūsu sabiedrības dienaskārtības augšgalā. (...)

Mīlie Latvijas cilvēki!

Mēs esam lieli tik, cik mūsu griba. Solidaritāte, piederības apziņa Latvijai un Eiropai, iespēja dzīvot modernā valstī ir ilgtspējīgas valstsgribas pamats. Ideāla valsts nepastāv, jo tad apstātos progress. Bet dzīve bez ideāla būtu individuāli nožēlojama un politiski bezjēdzīga.

Strādāsim kopā Latvijas valstij! Paldies jums!

No Valsts prezidenta Egila Levita runas pie Brīvības pieminekļa

Mīlie Latvijas cilvēki!

Divi vārdi, divi lietvārdi – Tēvzemei un Brīvībai. Tās ir divas vērtības, pēc kā latviešu tauta vienmēr ir tiekusies. Tās ir divas vērtības, kas bija reiz izcīnītas, pēc tam zaudētas, un tad atkal atgūtas.

Tēvzeme – tā ir mūsu zeme. Tā ir zeme, ar ko mēs esam saistīti paaudzū paaudzēm. Vienalga, kur mēs fiziski atrodamies. Tā ir zeme, kas mums pieder. Tā ir mūsu arī tad, ja šeit kādreiz saimniekojusi sveša vara. Tā ir zeme, kas nosaka mūsu likteni. Tā ir zeme, kuŗas likteni nosakām mēs.

Brīvība – tas ir cilvēka dabiskais stāvoklis. Tas ir stāvoklis, kuŗā mēs varam izvēlēties starp alternatīvām. Tas ir stāvoklis, kuŗā mēs varam paši noteikt savu brīvību, tās robežas, kuŗu ietvaros mēs varam rīkoties, kā mēs vēlamies. Tas ir stāvoklis, kuŗā mēs varam īstenot savu gribu, savas vēlmes. Katra cilvēka brīvības robežas nosaka vienīgi citu cilvēku brīvība. Brīvība ir pašapzinīgu un atbildīgu cilvēku sadzīves forma sabiedrībā.

Šos divus lietvārdus saista saiklis “un” – Tēvzemei UN Brīvībai. Tas nozīmē, ka Tēvzeme un Brīvība sader kopā. Tām ir jābūt kopā. Šis mazais saiklis “UN” uzliek pienākumu. Tas uzliek pienākumu nodrošināt, ka Tēvzeme ir brīva. Tēvzeme ir brīva tad, kad mēs katrs kā atsevišķs cilvēks esam brīvi, un visi kopā

kā demokrātiska sabiedrība savā tēvzemē varam brīvi lemt par to, kā mēs dzīvosim.

No visiem trim šeit pieminētiem iekaltajiem vārdiem šis mazais saiklis “UN” ir visgrūtāk īstenojams, jo tas uzliek pienākumu sasaistīt, sasiet kopā Tēvzemi ar Brīvību.

Abi lietvārdi – Tēvzemei un Brīvībai – ir datīva locījuma. Datīvs atbild uz jautājumu “kam”? Šis datīvs pārvērš šos vārdus no vienkārši konstatējošiem par uzrunājošiem, aicinošiem. Zināmos apstākļos pat par pavēlošiem. Tas prasa aktīvu rīcību, tas pieprasa kaut ko vēltīt. Tātad kaut ko darīt Tēvzemes un Brīvības labā. Šie vārdi vērsas pie mums, uzrunā mūs. Uzrunā mani, jūs, visu Latvijas tautu. Latvijas tauta tiek aicināta vēltīt savas pūles Tēvzemei un Brīvībai. (...)

Tiekoties ar tautu pie Brīvības pieminekļa

Brīvības piemineklis ir bijis Latvijas idejas spēka avots okupācijas laikā, tas bija atgādinājums par cerību un iespēju Latvijai atkal tapt brīvai. Pirms trīsdesmit gadiem ap Brīvības pieminekli apvijās cilvēku ķēde, kad igauņi, latvieši, lietuvieši, sadevušies rokās Baltijas ceļā, visai pasaulei pavēstīja savu negrozāmo gribu atjaunot savu valstu neatkarību. Brīvības piemineklis nes mūsu tautas valstsgribas vēstījumu šodienai un nākotnei. (...)

Dievs, svētī Latviju!

No Valsts prezidenta Egila Levita uzrunas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Mūsu pulcēšanās vieta Latvijai un latviešiem ir īpaša. Šajā vietā spēkā un iedvesmā satiekas pagātne un nākotne. Šeit, nepilnus 50 metrus no manis, atrodas Dainu skapis, kas glabā latviešu ētiskos principus un kultūras pamatus, kas auguši un veidojušies gadu simtos un tūkstošos un kas parasti neapzināti joprojām ietekmē mūsu pasaules redzēju-

mu – jā, arī mūsdienās, 21. gadsimtā.

Manuskripti ādas vākos stāsta, cik cieši Latvija viduslaikos, reformācijas laikā un jaunākajos laikos bijusi iesieta Eiropas kultūrtelpā, tās vēstures ceļos un liktenī. Raksti latviešu valodā, kas lielākā skaitā te parādās, sākot ar 19. gadsimta vidu, un laika gaitā kļūst arvien vairāk, norāda, kā latvieši savu kultūrtelpu piepilda ar saturu, kā Latvijas kultūrtelpa sākumā pamazām, vēlāk strauji kļūst latviska, kā katra paaudze daudzkrāso latviešu drukātā vārda formā fiksētās domas, idejas, izjūtas. Nacionālā bibliotēka šodien ir Latvijas informācijas, zinātnes un kultūras centrs, kas ir satiklts ar visām Latvijas bibliotēkām un ar lielajām bibliotēkām Eiropā un visā pasaulē. Šajā gaisijā, moder-

najā Gunāra Birkerta XXI gadsimta namā tautas pagātne dabiski elpo kopā ar modernākajām tehnoloģijām, saziņas un izglītības iespējām, pieeju visas pasaules jaunākajām domām un atziņām.

Es šodien vēlētos dāvināt savu grāmatu Tautas grāmatu plauktam un lūdzu Nacionālās bibliotēkas direktoru Andri Vilku to pieņemt. Šī grāmata ir latviešu sabiedriskā darbinieka, politiķa un diplomāta Jāņa Seska 1938. gadā izdotā grāmata “Latvijas valsts izcelšanās”. Autora biogrāfija ir tipiska daudziem viņa paaudzes redzamiem latviešu sabiedriskiem darbiniekiem – 1905. gada revolūcijas līdzdalībnieks, piedalījies Latvijas valsts dibināšanas procesā, vēlāk kalpojis Latvijas valstij dažādās pozīcijās, starp citu, bijis Latvijas sūtnis Padomju Savienībā. Pēc padomju okupācijas 1941. gadā aizvests uz Krieviju, kur 1943. gadā apcietinājumā nošauts. Šī grāmata pieder pie autentiskajiem un vēsturiski nozīmīgākajiem Latvijas valsts dibinātāju atmiņu izdevumiem. Es ceru, ka šī grāmata gan tās satura, gan tās autora dēļ lasītājiem varētu būt interesanta.

Ar cieņu un mīlestību pret trimdas mākslu

Pasaules Latviešu mākslas centra Cēsīs (PLMC) direktors
Kārlis Kanderovskis intervijā Sallijai Benfeldei

Cēsīs droši var saukt par trimdas mākslas un mūzikas centru Latvijā ne tikai tādēļ, ka jau piecus gadus pilsētā darbojas Pasaules Latviešu mākslas centrs. Šogad Cēsu Mākslas festivāla atklāšanas dienā, 6. jūlijā, izskanēja koncerts ar Tālvālža Ķeniņa un Alberta Jēruma mūziku. 13. jūlijā skanēs koncerts "Tuvās un tālās latviešu solodziesmas". Savukārt 20. jūlijā Cēsīs notiks koncerts "Koris *Latvija*, Māris Sirmāis un tālā dārza putns" ar trimdas latviešu komponistu koŗa darbu spoŗu izlasi. Mākslas festivālā skatāma arī vizuālās mākslas izstāde "Close-up/Tuvplāns", kurā ir arī amerikāņu ekspresionismam piederīgais Edvīns Strautmanis, kurā lielformāta gleznas atrodamas prestiŗos ASV mākslas mūzejos un privātpersonu kolekcijās. Pirmo reizi Latvijā būs skatāma apjomīga Strautmaņa retrospekcija – tiks izstādīti piecpadsmit viņa lielformāta darbi, ko papildinās viņa laika biedru un ģimenes locekļu stāsti un atmiņas par gleznotāju. Tāpat šī ir pirmā reize kopš 1987. gada, kad Latvijā tiks izstādīti Svēna Lūkina objekti – trīsdimensiņālās gleznas, kas 20. gadsimta 60. gados pārsteidza Ņujorkas mākslas pasauli.

Šoreiz piedāvājam sarunu ar PLMC direktoru kopš šī gada aprīļa **Kārlis Kanderovskis** – par darbu Latvijā, mākslu un arī par Jāņa Mintika (18.09.1944. – 04.01.2014.) izstādi.

Kā jūs, Čikāgas latvietis, kļūvat par PLMC direktoru Cēsīs?

Jā, es piedzimu un uzaugu Čikāgā. Sestdienās mācījos Kriŗjāna Barona latvieŗu skolā, tad Garzera vasaras vidusskolā, bet vēlāk mācījos Čikāgas universitatē politisko zinātni, ne mākslu. Uzaugu ģimenē, kur vienmēr runāja par mākslu, kur bija gleznas pie sienām, jo mans vectēvs bija gleznotājs Jānis Kalmīte, arī mana māte Lelde Kalmīte ir gleznotāja un pirms piecpadsmit gadiem ASV nodibināja bezpeļņas organizāciju "Pasaules latvieŗu mākslas savienība". 2014. gadā Cēsīs tika atklāts Pasaules latvieŗu mākslas centrs (PLMC), un arī šī nodibinājuma idejas autore ir mana māte. Kad sākās meklējumi, kur veidot šo centru, es vasarās braucu mātei līdzī uz Latviju un palīdzēju arī centra iekārtošanā. Man pašam jau septiņus gadus ir mākslas galerija Čikāgā, kurā ir ne tikai latvieŗu māksla. Interesanta sagādīšanās bija tā, ka atradu vietu, kurā varētu iekārtot galeriju un tajā jau dzīvoja latvietis Pēteris Kārklīņš, kurš bija piedzimis bēgļu nometnē, pirms nonāca Čikāgā. Viņš man ieteica, ka vajadzētu vest mākslas darbus no Latvijas uz Čikāgu un otrādi. Piecus gadus vasaras es pavadiju Cēsīs, palīdzot iekārtot izstādes. Pirms trīs gadiem telpas paplašinājās, ieguvām vēl vienu – Sīpoliņa galeriju. Atvedu uz Cēsīm Pēteri Meŗuli, kurš mums palīdzēja izpētīt, kā to dara Latvijā, un palīdzēja arī uzbūvēt datorsistēmu. Protams, darbi bieŗi ir domāti

apskatīt, kad tie novietoti pie sienas, ir atšķirība starp Austrālijas vai Amerikas un Eiropas un Latvijas izstāŗu kultūru. Ja Mintiks būtu pasaulslavens un viņa darbi būtu izstādīti kādā slavenā Ņujorkas galerijā, starp viņa darbiem būtu daudz telpas, tie būtu skatāmi citā vidē. Mums nav tik lielu telpu, tomēr esam centuŗies šos lielos darbus novietot tā, lai ap tiem būtu vairāk brīvas vietas un tie atrastos it kā vienā līnijā.

Jūs izmantojat mazliet citus principus, nekā Latvijā parasti pieņemts?

Runa nav par to, ka vajadzētu mācīt, kā to dara Ņujorkā, tas nav tik svarīgi. Jautājums nav par to, kurš ir pareizāks mākslas darbu izstādīšanās. Piemēram, Mintiku izstādīt būtu grūti jebkur, jo daudzi viņa darbi ir piemēroti un atrodas dabā. Vairākus savus darbus viņš pats ir izjaucis, sadedzinājis, jo tie nav bijuŗi paredzēti dzīvei mūzejā. Un mēs nevaram aizvest cilvēkus uz tām vietām, kur viņa darbi ir skatāmi dabā.

Varētu teikt, ka viņš ir mazliet slavens ar pieminēto Tobago salā seno kurzemnieku piemiņai "Zem Kurzemes karoga". Tas ir interesanti, jo amerikāņiem, piemēram, tad nākas skaidrot, kādēļ Tobago un kādēļ kurzemnieki. Pieminēklis ir interesants, tas kaut ko pasaka par latvieŗu raksturu, par latvietību. Latvieŗi ir ceļotāji, viņi dzīvo visur pasaulē un grūti pateikt, kas būtu noticis, ja nebūtu kaŗa. Es pieminēklis neesmu redzējis, jo neesmu bijis Tobago, esmu to skatījis vienīgi fotogrāfijās. Bet par Mintiku jāteic, ka viņš bija talantīgs tēlnieks, mākslinieks.

Kāds, jūsuprāt, ir latvieŗu raksturs?

Nesen mums par to bija garas sarunas ar vienu no italieŗiem, kurš dzīvo Cēsīs. Viņš negribēja atbildēt uz šo jautājumu, jo katrā tautā cilvēki ir ļoti dažādi, tādēļ viņš nesaka par kādu tautību, ka tā ir tāda vai citāda. Protams, ir stereotipi – piemēram, latvieŗi ir klusi un kautrīgi. Es nezīnu, vai tā ir, varbūt tas ir tik bieŗi atkārtots, ka latvieŗi ir klusa zemnieku tauta, ka tagad to atkāŗtojam. Neaizmirsīsim, ka tauta ir bijuŗi sadalīta, to ir izdarījis kaŗš. Viegļāk ir raksturot atseviŗķas latvieŗu grupas, nekā raksturot visu latvieŗu tautu kopumā, un tas attiecas arī

Kārlis Kanderovskis: "Domāju, ka visus latvieŗus raksturo tas, ko tagad piedzīvojam Latvijā – iespējams, ka tā ir visa vēsture dažās dienās, pārmaiņas, dažāda vide ik dienu, jo liela daļa cilvēku no laukiem katru dienu brauc strādāt uz Rīgu. Vienā dienā latvieŗi ir gan laucinieki, gan pilsētnieki."

uz latvieŗiem Latvijā. Domāju, ka visus latvieŗus raksturo tas, ko tagad piedzīvojam Latvijā – iespējams, ka tā ir visa vēsture dažās dienās, pārmaiņas, dažāda vide ik dienu, jo liela daļa cilvēku no laukiem katru dienu brauc strādāt uz Rīgu. Vienā dienā latvieŗi ir gan laucinieki, gan pilsētnieki.

Vai, jūsuprāt, latvieŗi spēj ātri mainīties? Kopš Ulmaņa lai-

kiem pagājuŗajā gadsimtā daudzi joprojām dzīvo ar pārliecību, ka esam zemnieku tauta.

Amerikā ar lauksaimniecību nodarbojas viens procents iedzīvotāju. Latvijā cilvēki ar zemi un laukiem, ūŗķiet, ir saistīti mazliet vairāk nekā daudzās citās zemēs, bet vai tas nozīmē, ka esam zemnieku tauta... varbūt, tāds priekšstats vairāk ir prātos nekā dzīvē. Jā, latvieŗu mākslā ir vairāk brūnas, zaļas un pelēkas krāsas, daba atspoguļojas krāsu paletē. Bet mums izstādē ir arī audekls ar spilgti sarkanu krāsu.

Vai var teikt, ka jūs dzīvojat un jūsu mājas ir divās vietās – Cēsīs un Rīgā?

Jā, bet es domāju par palikšanu Latvijā. Starp citu, Cēsīs viss notiek vasarā, Čikāgā, manā galerijā, vairāk viss risinās ziemā. Tāpēc es varētu pusgadu dzīvot Latvijā, pusgadu – Čikāgā, bet jāteic, ka Čikāgā atgriezies ir aizvien grūtāk, jo tur nav tik daudz gudru, interesantu, pieklājīgu un jauku cilvēku, ar kuriem ir labi un arī droŗi sarunāties. Amerikāņiem nav tādu paraŗu, kas viņus iesaista mākslā un mūzikā, kā, piemēram, Dziesmu svētki.

Protams, amerikāņu, tāpat kā daudzu citu tautu, uztvere atšķiras no latvieŗu uztveres, bet joprojām nereti dzirdam apzīmējumu "mēs" un "viņi", runājot par latvieŗiem Latvijā un ārpus tās. Vai jūtat šo atšķirību?

Jā, tas ir saistīts ar valodu. Kad pirmo reizi bijām Latvijā 1993. gadā, mums sacīja, ka mūsu valoda ir vecmodīga, jo tā bija saglabāta trimdā tāda, kāda tā bija toreiz, pēc Otrā pasaules kaŗa. Tas bija jautājums, kāda ir mūsu istā, pareizā latvieŗu valoda? Mums pārmeta, ka valoda tāda bija Ulmaņa laikos, ka tā nav moderna latvieŗu valoda. Protams, nesaprotu ne vārda krievu valodā un nezīnu tos vārdus, kas ienākuŗi no krievu valodas.

Mūsu valodā savulaik ienāca vārdi no krievu valodas, tagad – no angļu valodas. Daudzi aizguvumi nebūtu vajadzīgi, to vietā varētu lietot vārdus latvieŗu valodā. Tomēr valodas mainās, diez vai vidusmēra angļi šodien saprastu valodu, kādā runāja ūŗķspīra laikos.

Jā, tas interesants jautājums. Ja kādu valodu aizliedz, bet to lieto slepus vai slēgtā vidē, tā kļūst sterila. Ar valodām tieŗām ir interesanti – viszināmākais vārds no angļu valodas visā pasaulē laikam ir "okey" (*smejas*). Čikāgā mēs viens otram sakām "sveiks!", bet Latvijā bieŗi dzirdu, ka cilvēki viens otram saka "čau!"

Atgrieŗoties pie Jāņa Mintika izstādes – teicāt, ka viņš bija ne-parasts un talantīgs mākslinieks, bet nav slavens. Kāpēc talantīgs mākslinieks nekļuva slavens?

Mana māte parasti atbild ar Mintika atraitnes, čellistes Sallijas Ginteres atmiņās rakstīto: "Iespējams, Jāņa aizieŗšana no formālās mākslas pasaules bija viņa nevēlēšanās iesaistīties izstāŗu burzīņu sociālajā cīņā, sakaru uzturēšanā un tīklu veidošanā, kas, kā viņam ūŗķita, ir panākumu gūŗanas pamatā. Viņš daudz ērtāk jutās, veidojot pusdienu galdu no milzīgas diŗķegles, ar cieņu attiecoties pret koka izliekto malu un dabīgajām nepilnībām. Viņš vēlējās radīt skaistumu mums visiem, un viņš to arī darīja".

Tam var tikai piekrist, tas ir labs izskaidrojums, kādēļ kāds mākslinieks necenŗas kļūt slavens, Mintikam svarīgs bija darbs, ko viņš darīja, bet par slavu viņš nedomāja. Viņš bija brīvs darīt to, kas viņam bija jādara, par ikdienas dzīvi rūpējās viņa dzīvesbiedre. Arī šī izstāde notiek, pateicoties Sallijai Ginterei, viņa bija tā, kas atsūtīja darbus. Viņa sacīja, ka šī vieta ir brīniŗķīga, ka viņa lielie darbi varētu palikt ūŗit, dabā, ne archīvā. Ceram, ka varēsim no pilsētas palūgt kādu pastāvīgu vietu, kur tos novietot, cilvēki varēs tos aplūkot klusumā, ne burzmā un troksnī. Viens no viņa darbiem jau ir atradis mājvietu mūsu centra pagalmā.

Mēs esam pareizā vietā, Cēsīs ir tā pilsēta, kur mums vajadzēja būt. Te ir labi cilvēki, jauka apkārtnē, un māksla te var dzīvot.

Jāņa Mintika instalācija

DAIGA MAZVĒRSĪTE

SIMTGADNIEKU SUMINĀJUMS

Cēsu mākslas festivāls, kas šogad notiek jau 13. reizi, sevī allaž ir ietvēris ļoti nopietnu, aizraujošu un konceptuāli noslīpētu mūzikālo daļu, un arī šis gads nav izņēmums. Šoreiz uzmanības centrā nonākusī divu trimdas skaņražu – Tāļivalža Ķeniņa un Alberta Jēruma – mūzika, un piespiedu kārtā pēc Otrā pasaules kara izceļojušās inteliģences un viņu pēcteču veikums iekrāsā arī vizuālās mākslas programmu, kas apskatāma topošajā Cēsu laikmetīgās mākslas centrā.

Ši lielvaru iedragātā tautas likteņtemas klātbūtne jo izteikta turpmākajā festivāla piedāvājumā – jūlijā trimdnieku dziesmas skanēs arī vokālās kameramūzikas koncertā *Tālās un tuvās latviešu solo-dziesmas*, kur līdzās Jāzepam Vitolam un Wolfgangam Dārziņam tiks pārstāvēti Imanta Mežarūpa, Haralds Berino, Longīna Apkalna, protams, Ķeniņa un Jēruma daiļrade. Abu autoru skaņdarbi gaismā tiks celti arī 20. jūlija vakarā Cēsu Sv. Jāņa baznīcā, kad Māra Sirmā vadībā dziedās koris *Latvija*. Un šī gada jubilāru – simtgadnieku Ķeniņa un Jēruma vārds un devums tika piesaukti jau festivāla atklāšanas koncertā, kas skanēja 6. jūlija vakarā pārpildītajā Cēsu koncertzālē, un tā bija īsta abu skaņražu atgriešanās reiz zudušajās mājās.

Svinot Tāļivalža Ķeniņa (1919 – 2008) 100. jubileju, Latvijā notikuši vairāki viņam veltīti sarīkojumi un koncerti: LNSO atskaņoja viņa Koncertu pieciem sitaminstrumentālistiem un orķestrim, simtgadnieka mūzikai veltīti garīgās un kameramūzikas koncerti. Nu beidzot pirmoreiz Latvijā izskanēja viņa 8. simfonija – *Sinfonia Concertata* ērģelēm un orķestrim, un nozīmīgo solopartiju atskaņoja pasaulē slavenā ērģelniece Iveta Apkalna.

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris starptautiski atzītā diriģenta Andra Pogas vadībā bija līdzvērtīgs spēles partneris azartiskajai un virtuozajai Apkalnai, kas šī apjomīgā skaņdarba atskaņojumam bija jāpierunā krietnu laika sprīdi. Simfonijas pirmatkaņojums notika 1986. gadā VIII Kanādas latviešu dziesmusvētkos tobrīd labākajā Toronto koncertzālē *Roy Thompson Hall*, festivāla orķestri diriģēja Alfrēds Štrombergs, ērģeles spēlēja Anita Rundāne (tagad Gaide). Taču šie 30 gadi no radīšanas brīža līdz šodienai nav mainījuši, kur nu mazinājuši Ķeniņa skaņdarba vērtību, šī mūzika izklausās mūsdienīgi, pat drosmīgi arī laikā, kad jaunie autori pārkāpj visas iespējamās ierastības robežas. Ķeniņš pats savulaik atzinies, ka mēdz būvēt savus skaņdarbus un kompozīcijas kā arhitekts un harmonija nepavisam nav viņa mūzikas sakne.

Skaidrs, ka, domājot par ērģelēm, mūsu sajūtas sasaistās ar garīgo mūziku, korāļiem, arī Bahu, un arī Ķeniņa darbā atjautīgi iekodēta versija par *BACH* temu, kas gan nav viegli saklausāma. Zinātāji 8. simfonijā uzgāja paralēles ar Frānsisa Pulenka ērģelkoncertu, un franču mūzikas tra-

Tāļivaldis Ķeniņš

diciju klātbūtne Ķeniņa gadījumā būtu pašsaprotama, ņemot vērā, ka savu skaņraža diplomu viņš saņēmis Parīzes konservatorijā. Līdz ar to latviešu akadēmiskās mūzikas pamatlicēju ietekme viņa daiļradē ir minimāla. Varbūt dziesmās, ko viņš komponējis, vairāk ieskanas kāda spilgti latviska stīga, bet 8. simfonijā šādu piederību atrast grūti.

Pirmajam šī lieldarba recenzentam Imantam Mežarūpam licies, ka simfonijā rodams līdzības ar Johanesa Brāmsa simfonisko daiļradi, un romantismu Ķeniņš uzskatīja par būtisku savas mūzikas daļu. Arī 8. simfonijai raksturīgi skaisti, melodiski posmi ar pat nesagatavotam klausītājam viegli uztveramu izteiksmi. Tas sevišķi sakāms par trijdaļu simfonijas vidējo, tempā lēno daļu, kur noslēpumainais ērģeļu tembrs savijas ar fagota temu. Taču ik pa laikam glezniecisku noskaņu bagātajā skaņu audumā ielauzās asi sitaminstrumentu motīvi, kas piešķir daudz krāsu un, pēc Ķeniņa domām, “ir pamats visiem dramatiskajiem elementiem, kas sastopami orķestra skaņdarbā”. Viņa rokrakstam raksturīgas arī rotaļas ar taktmēriem, kas nojauc rāmo plūdumu. “Ritma materiāls man ir tikpat svarīgs, cik melodiskais,” atzinis mūziķis, turklāt viņa sacerējumiem raksturīga polifonija, kas arī ir komponista elka – *Bacha* ietekme.

Katrā ziņā 8. Ķeniņa simfonija ir darbs, kas nav par sarežģītu arī

Alberts Jērums

akadēmiskā žanra smalkumos neiesvētītam klausītājam, tomēr prasa iedziļināšanos un spēju akceptēt komponista sagādātos pārsteigumus, piemēram, ka visa orķestra kopspele jeb *tutti* jau gandrīz pašā sākumā liek sirdij sisties straujāk, lai pēc brīža to jau remdētu ar klusinātu un caurspīdīgi instrumentētu ērģeļu solo posmu, kaut būtībā ērģeļu partija ir integrēta simfonijas kopējā skaņurakstā. Ivetas Apkalnas traktējums bija smalkjūtīgs un artistisks reizē, saņemot klausītāju gaviles, un būs ļoti interesanti turpināt iepazīšanos ar Tāļivalža Ķeniņa daiļradi, kam 1994. gadā grāmatu *Starp divām pasaulēm* veltīja Ingrida Zemzare, akcentējot veidu, kādā nori-

tēja ievērojamā mūzikas darbinieka dzīve.

Ķeniņa kompozīcijas atskaņotas vairāk nekā 30 pasaules valstīs un ietver plašu žanru klāstu – 8 simfonijas, 15 koncertžanra darbus, tuvu pie 40 kameramūzikas opusu, desmitiem darbu taustiņinstrumentiem, koņa un solo dziesmas, 10 kantātes tipa skaņdarbi u.c. Kanādas galvaspilsētā ir Ķeniņa vārdā nosaukta iela un viņam veltīts prāvs raksts enciklopēdijā. Divus gadus skaņradis, kuŗu aprakstot lielākoties pieminēts, ka viņš dzimis Latvijā, vadījis Kanādas komponistu savienību, bijis Toronto universitātes Mūzikas fakultātes docētājs, viens no Kanādā atskaņotākajiem skaņražiem, kamēr šeit viņa sacerējumus iepazīnām pamazām, vien sākot ar 20. gs. 80. gadu pašam beigām.

Tas pats sakāms par otru šī gada simtgadnieku Albertu Jērumu (1919-1978), kuŗa mūzikālā izglītība noslēdzas tepat, Rīgā, pie Jāzepa Vītola un Ādolfā Abeles. Taču, ja viņa kolēģas Ķeniņa darbi ir izdoti un pieejami atskaņojumiem, tad Jēruma agrīno, Latvijā radīto kompozīciju nošu ir maz, un arī 6. jūlijā pirmatkaņotais simfonijas *Andante* piedzīvojis rūpīgu restaurēšanu. Pie tās ķērās gados jaunais komponists Jēkabs Jančevskis, lai pēc rekonstrukcijas šis Otrā pasaules kara gados radītais opuss varētu nonākt līdz klausītāja ausīm. Tajā vēl jūtams Skrbjabinas iespaids, no kuŗa Jērums turpmākajos gados atbrīvojās, un

40. gadu Latvijas mūzikas kontekstā viņa daiļrade noteikti likās ļoti moderna un drosmīga.

Skaņraža meita Jāna Jēruma-Grīnberga simfonijas otrās daļas notis uzgāja kastē, kur šis klavierizvilks bija glabājies diezgan ilgi. Vien dažas lapas bija pilnībā orķestrētas, un savulaik pat Tāļivaldis Ķeniņš nebija ar mieru uzņemties atjaunošanas darbu. Interesanti, ka viņš atzinis Jēruma talantu esam spožāku par paša dotumiem, ne velti savai 1981. gada publikācijai viņš devis nosaukumu *Alberts Jērums – pirmais latviešu 20. gadsimta komponists!* Noklausoties *Andante* Cēsīs, protams, bija grūti sajūst robežu, kur beidzas Jērums un kur sākas Jančevskis, taču mūzikas valdzinājums bija tik spēcīgs, ka lika aizmirst par analīzi. Iztēlē uzausa divdesmitgadīga jauneklā tēls, kas, ieguvīš komponista diplomu, ir ķēries pie ērģeļspēles studijām konservatorijā, izveido ģimeni, kuŗā piedzimst meitiņa Inga. Nedz melodijas, nedz harmonijas neraisa spriedzi uztverē, mūzikas viļņi apskalo kā silta jūra, un atkal publika LNSO dāsni apvelta ar aplausiem.

Skaidrs, ka spilgti individuālais Alberta Jēruma daiļrades rokraksts izkristalizējās tieši viņa trimdas gaitās, kad uzmanības degpunktā nonāk tieši koņa mūzika. Un interesanti, ka trimdas aprindas mūziķi vairāk atceras kā prasmīgu un enerģijas bagātu koņa vadītāju – Jēruma iedibinātas ir Eiropas latviešu dziesmu dienas, kamēr dzimtenē viņš bija un palika, pirmkārt, komponists. Par savu 1948. gadā dibināto Londonas koņi domādams, viņš sacerēja tam repertuāru, ja uz *Dziesmu dienām* izdevās sarunāt čellistu Ati Teihmani, viņš rakstīja čella sonāti. Ja solija ierasties Rasma Lielmane, rakstīja vijolei un klavierēm. Dzimst arī 30 solodziesmas, un 1977. gadā sacerēta kantāte *Neraudi, māsiņ* kā veltījums abām meitām, kas, dramatiski, bet pirmoreiz satiekas tēva bērēs. Jēruma radošajā portfelī ir arī skaņdarbi klavierēm, sonāte flautai, stīgu kvartets, tautas mūzikas apdares, četru orķestra darbi, un daudz par viņa dzīvi un devumu var izlasīt Ingas Jērumas sakārtotajā grāmatā *Olimpā bez lifta*. Taču līdz šim nav atrastas visas Latvijā palikušās Jēruma agrīno skaņdarbu notis, kaut, iespējams, vismaz kāda no sonātēm glabājas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Par laimi, Trīs dziesmas ar Veronikas Strēlertes dzeju un kantāte *Debesu kalējs* nonākušas līdz mūsdienām, kamēr tās dzejas autors Vilis Cendriņš savu mūžu noslēdza izsūtījumā Vorkutā.

Jā, šis bija koncerts, kuŗš lika ne tikai just, bet arī domāt – par mūzikas un dzīves mainīgumu un šķietamām nejausībām, kas izšķir ļaužu likteņus. Jauki sajūst, ka latviskās sabiedrības piespiedu kārtā šķirtās puses saug vismaz šādos sarīkojumos, un noteikti viss šis 2019. gads aizritēs Ķeniņa un Jēruma simtgades zīmē abpus okeānam.

Dirigents Andris Poga kopā ar ērģelnici Ivetu Apkalnu // Foto: Roberts Blaubaks

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris // Foto: Roberts Blaubaks

Rakstā izmantoti T. Ķeniņa citāti no žurnāla *Mūzikas saule* Nr. 2, 2019

MĀRIS BRANCIS

Par kalendāru nozīmi latvju sētā zina stāstīt rakstnieks Dzintars Sodums:

“Pēterā Ērmaņa rakstos esam iepazīnuši svarīgu mūsu kultūras veicināšanas līdzekli. Tie ir kalendāri, laika grāmatas, gada grāmatas. Šāds gliets sējums stāv uz galda vai plauktā, un tu vari tajā pašķirstīt un noglāstīt atlikt atpakaļ plauktā pie dziesmu grāmatas, piedomādams pie tiem izglītotiem cilvēkiem, kas tev labu vēl un tev par prieku raksta. (...) Šādu gudrības vāceli trimdā 1951. gadam izdevis Mantnieka apgāds Beļģijā”. Šis kalendārs nav “ne vairs zemnieku vai jūrnieku gada grāmata ar aroda ziņām, ne laika grāmata ar literāru pielikumu, bet kalendārijs emigrantiem ar pielikumu – rokasgrāmatu latviskās kultūras jautājumos”.

Kā avīze *Laiks*, tā kalendāri trimdā kļuva par vienotājiem, informātoriem, ziņu izplatītājiem, nacionālās idejas paudējiem un tālāk nesējiem. Kalendāru lomu tautiešu dzīvē svešās zemēs saprata daudzi izdevēji, tos apgādādami visai plašā klāstā: J. Kadiļa apgāds piedāvāja “Latviešu gada grāmatu”, bet Eduards Alainis – “Tēvijas kalendāru”. Tāpat bija nopērkams Dzintarzemes noplēšamais kalendārs, kā arī iesiets “Latviešu piezīmju noplēšamais kalendāris”. Kā *Laika* sludinājumu daļa ziņoja, arī ASV bija dabūjami Vācijā izdotie kalendāri, bet kā jaunumu piesolīja “Vilibalda Drosmiņa sienas kalendāru ar [Ernesta] Rirdāna zīmējumiem”, vēstot, ka šis 2,60 kronas vērtais izdevums ir “divkrāsainā iespaidumā uz mākslas papīru”, paliek izdevēju ziņā, taču šķiet, ka Helmaru Rudzīti līdz ar Rabācu droši vien nodarbināja doma, ka arīdzan viņiem jāizdod šāds vai tāds kalendārs, bet noteikti īpašs.

Par *Laika* mākslas kalendāru savos memuāros “Manas dzīves dēkas” izdevējs nemin ne vārda. Arī par tā iznākšanas gadu nav precīzu ziņu, vienīgi Anslavs Eglītis 1951. gada nogalē rakstīja:

“Otra simpātiska parādība ir *Laika* Mākslas kalendārs. Ir patīkami atkal aplūkot divpadsmit tehniski teicami iespiestas latviešu mākslinieku darbu krāsainas reprodukcijas. (Prof. L. Liberta, Fr. Banges, prof. V. Purviša, prof. V. Tones, prof. J. Kugas, G. Ārvalža, J. Zvirbuļa, J. Kalmītes, J. Rozentāla, V. Janeliņa, E. Šveica, A. Dārziņas)”.

Citētajos izcilā prozaiķa un mākslinieka teikumos piesaista vārds “atkal”, kas liek domāt, ka šis 1952. gadam reklamētais mākslas kalendārs nav pirmais. Tomēr no *Laika* reklamā pirms mēneša uzsvērts, ka tam jābūt pirmajam:

“Beidzot kalendārs, kas spēj rotāt katra latvieša māju. Iznācis LAIKA mākslas sienas kalendārs. Kalendārs iespiests četrkrāsu tehnikā. /.../ Tik grezns latviešu kalendārs trimdā parādās pirmo reizi”.

Diemžēl ne Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, ne Misiņa krātuvē šī izdevuma pirmo iespaidumu neizdevās atrast. Tā kā tas bija sienas noplēšamais mēneša kalendārs ar

garu metāla skavu pa visu stāvmāta lapu, kas satur reprodukciju augšdaļā un ziņas par katra mēneša dienu sadalījumu nedēļās, ar sarkanu uzsvērot brīvdienas un svētku dienas, kā arī atgādinot par vārdadienām, tad droši vien tā lietotāji ik mēnesi veco lapu noplēsa un izmeta. Latvijas Nacionālajā bibliotēkā vecākais *Laika mākslas kalendārs* datēts ar 1954. gadu (bez vāka jeb virslapas, kā teikts reklamā). Gan pirmajam, gan 1955. gada kalendāram vāku zīmējis Harijs Gricēvičs. 1955. gada kalendāra vāks ir uzsvērti nacionāls ar Latvijas karogu, ar buru kuģiem Daugavā un Rīgas siluetu tālumā. Kā tas bija turpmāk, nav iespējams konstatēt, bet 1958. gada kalendārā uz vāka pirmo reizi ska-

Zimīgi, ka 1955. gada kalendārs veltīts tikai grafikai, daļa no reproducētajiem zīmējumiem acīmredzot tapuši kā pasūtījums jaunajam kalendāram, citi ir estampī, tāpat darināti kādā no grafikas tehnikām. Tajā diviem mēnešiem izvēlēti Latvijā palikušā grafika Oļģerta Ābelītes darbi, ko, domājams, bēgļi aizveduši sev līdzi, dodoties prom no okupētās tēvzemes. Nezinu, vai kalendāra sastādītāji apjauta, ko vienam otram autoram okupētajā dzimtenē nozīmēja atsevišķas publikācijas. Še es domāju Raimonu Auniņu, kuŗa glezna “Brīvības cīņās” vēstīja par mākslinieka nacionālo ievirzi, kas viņam kā Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolas un Mākslas akadēmijas pedagogam varēja

Zustera, Margaritas Stīpnieces un Kārļa Medņa gleznas.

Kopš 1991. gada kalendārā arvien biežāk sastopami dzimtenē dzīvojošu autoru darbu iespaidumi – Anitas Melderis, Jāzeps Piņģoņs, Bruno Celmiņa un daudzu citu darbi.

Formāts kalendāram līdz 1999. gadam palika nemainīgs, arī iekārtojums un šrifts. Taču 1999. gadā tas ir jau iespiests gulšformātā, ar caurumu vidū, lai vieglāk pakārt uz naglīņas virtuvē vai darbistabā. Tagad katram mēnesim atvēlētas divas lappuses – augšējā atdota mākslas darbam, apakšējā lapā iekārojušies tekstuālā daļa.

Kopš 2003. gada *Laika Mākslas kalendārs* top Rīgā *Laika* redak-

krājumiem. Tas kļuva arī par pirmo kalendāru, kas iepazīstināja ar mazāk zināmiem autoriem un pastāstīja arī par pašu reproducēto darbu. Jāatzīmē arī 2016. gada kalendārs, ko veidoja Gaŗezera Latviešu centra Klinklāva galerijas vadītāja Līga Ejupe.

Arīdzan turpmākajos gados tika meklēts kāds graudiņš, kāda iezīme, kas topošo kalendāru atšķirtu no iepriekšējiem izlaidumiem, nevaicoties reproducēt mākslas darbus kā no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja, tā no privātajām kolekcijām. Atbalstot Pasaules latviešu mākslas centra galeriju Cēsīs, redakcija atbalsta to, ievietodama foto no galerijas un tās ekspozīcijas.

Gribas piekrist mākslas vēsturniekam Jānim Krastiņam, kuŗš kādā reizē, iepazīstinot ar jaunāko kalendāru, secina, ka “*Laika Mākslas sienas kalendārs* nu jau kļuvis par mājas nepieciešamību”. Tiesa gan, tikai jāpiemietina, ka šis kalendārs kopš pirmā pastāvēšanas gada ienāca vai katrā latviešu mājā ne tikai ASV un Kanādā, bet arī Eiropā un Austrālijā.

Kalendāram bija ne tikai utilitāra vērtība katrā ģimenē, tam nozīmīga vieta ierādāma arīdzan latviešu grāmatniecībā un mākslas vēsturē. Patiesi, *Laika Mākslas kalendārs* bija “vienīgais latviešu izdevums brīvajā pasaulē, kas ik gadu iznāk daudzkrāsu iespaidumā un tādēļ arī vienīgais izdevums, kas reprezentē latviešu mākslu”. Latvijā okupācijas gados tāds nebija iedomājams. Taču vēl svarīgāk bija tas, ka *Laika mākslas kalendārs* pildīja ļoti daudzas funkcijas. Pirmkārt, kā ikviens kalendārs tas informēja savus lasītājus, šajā gadījumā latviešus, par svināmām dienām un vārda svētkiem, kas mums no laika gala bijušas ļoti būtiskas. Otrkārt, tas vienoja tautiešus, lai kādā pasaules malā viņi dzīvoja un dzīvo joprojām. Treškārt, palīdzēja apzināties sevi kā savas tautas daļu. Ceturtkārt, iepazīstināja ar savas tautas māksliniekiem un viņu daiļradi. Piektkārt, ne tikai iepazīstināja, bet arī ļāva salīdzināt ar citu tautu mākslu. Sestkārt, izkopa gaumi. Septītkārt, iedēstīja lasītājos apziņu, ka glezniecība, grafika un foto ir neatņemama kultūras sastāvdaļa, kas jākopj un jāiemil. Astotkārt, audzināja lasītājus par prasīgiem mākslas baudītājiem, kam mākslai jāklūst par ikdienas sastāvdaļu. Devītkārt, aplūkojot visus kalendārus kā kopumu, gūstam pietiekami plašu un daudzpusīgu latviešu mākslas kopainu trimdā un kopš 20. gs. 90. gadiem varam rast priekšstatu par atsevišķām mākslas tendencēm arī dzimtenē.

Laika Mākslas kalendārs ir vienīgais kalendārs pasaulē, kas izdzīvojis laiku un iekārtu maiņas un kas joprojām turpina pastāvēt. Un to veicina ne tikai izdevēji, bet arī tas, ka lasītājiem šī “laika grāmata” joprojām ir nepieciešama savas dzīves sakārtošanai un greznošanai.

No redakcijas: Šogad *Laika Mākslas kalendārs* – “**Latvijas 12 pērles**”. SEKOJIET REKLĀMAI!

tāma glezna – Artura Jūrastetera “Tautumeita”, kas pēc tam kļuva par tradīciju. Jāpiezīmē, ka “četrkrāsu tehnikā” kādu laiku kalendāru nedrukāja. Tikai ar 1961. gadu viss izdevums bija krāsās iespiests.

Kā apliecina citētais Anslava Eglīša raksts, 1952. gada kalendārā bija reproducēti tikai labi zināmi latviešu gleznotāju darbi. Arīdzan 1954. gada laidienā sastopamies ar Jāņa Siliņa, Jūlija Matisona, Austras Ogules, Lūdolfā Liberta un citu mākslas darbiem, diviem mēnešiem izvēlētas Niklāva Strunkes divas ilustrācijas J. Raiņa saulgriežu pasakas “Zelta zirgs” izdevumam Raiņa kopotu rakstu 4. sējumā 1952. gadā.

Šajā 1954. gada *Laika Mākslas kalendārā* parādās vairākas vēra liekas iezīmes, kas atkārtotas arī turpmāk un kļuva par raksturīgu kalendāra veidošanas principu. Pirmkārt, izdevēji neaprobežojās tikai ar ASV dzīvojošo latviešu mākslinieku darbības popularizēšanu: Jānis Kuga un Ruta Stāmere dzīvoja Kanādā, bet Harijs Ēberšteins – Venecuēlā. Otrkārt, lasītājus iepazīstināja ar jaunajiem latviešu māksliniekiem, kuŗi izglītību ieguvuši savā mitnes zemē, kādi bija Ēriks Dzenis no Toronto un Uga Alberts Vācijā.

rūgti atspēlēt. Nezinu, vai tā ir sakritība, taču 1955. gadā Raimonds Auniņš beidz savu pedagoga karjeru Mākslas akadēmijā.

1961. gada kalendārā iespiesta Fridriha Milta glezna “Ilze”, kam piešķirta Kultūras fonda 1960. gada godalga. Arī nākamajos gados īpaši tiek atzīmēta tā glezna, kas ieguvusi Kultūras fonda balvu. Pēc 1965. gada šāda piezīme neatkārtojas.

Laiks ienesa savas korekcijas mākslā, ar gadiem tajā strādāja ne tikai reālistiskā vēstījuma mākslinieki, bet arī modernākas formas mākslinieki, piemēram, abstrakcionisti, kā tas notika 1969. gada izdevumā, kad tur aprīļa mēnesi rotā Arnolda Nulliša abstraktais gleznojums “Trauksmaina nakts”.

Meklēdams dažādas kataloga veidošanas iespējas jeb koncepcijas, “Grāmatu Draugs” divus gadus pēc kārtas – 1971. un 1972. gadā – reproducēja gleznas no Klīvlāndes kolekcionāra Teofila Cīrķeļa kolekcijas. Tādā kārtā parādījās tādu mākslinieku darbi, kuŗi citkārt paskrējuši gaŗām izdevēju uzmanībai. Šo ideju vēlreiz atkārtoja 1982. gada kalendārā, kad reproducēti darbi no Adelāides mākslas darbu krājēja K. Līduma kolekcijas, līdz ar to tajā atrodami vairāku Austrālijā dzīvojošo latviešu mākslinieku Reiņa

cija, katram gadam atrod kādu jaunu nianci vai pieeju. Piemēram, 2003. gada kalendārā bija reproducētas senas fotogrāfijas no Rīgas Vēstures un kuŗniecības muzeja. Šis izdevums bija melnbalts un gleznu reprodukciju vietā bija iespiesti reti sava laika foto meistaru uzņēmumi, taču daļa lasītāju bija visai neapmierināta par jauniešiem.

Ar 2005. gadu palielinājās produkcijas lielums – tā tika izplesta pa visu lappusi. Savukārt 2006. gadā kalendārs bija atvēlēts bērnu zīmējumu projektam “Sprīdītim 100”, kas tapa sadarbībā ar Annas Brigaderes memoriālo muzeju Tērvetē. Savukārt 2007. gada kalendārā dominēja Kanadas autori. Strādājot pie 2008. gada kalendāra, redaktore Ligita Kovtuna, domājot par to kā par Latvijas 90. jubilejas izdevumu, vadības grožus atdeva vienam cilvēkam – Gunāram Janaitim, kuŗš kļuva par kalendāra idejas un maketa autoru, papildinādams izteiksmīgos Latvijas ainavu foto uzņēmumus krāsās ar zīmīgiem tekstiem no Edvarta Virzas “Straumēniem”.

2012. gadā kalendāra vizuālo ietērpju veidoja apgāda lieliskā māksliniece Daiga Brinkmane. Tajā tika publicēti darbi no Losandželozas galerijas *Baltic Crossroads*

Varonīgo tenoru JĀNI VĪTIŅU godinot

Dobeles rajona Īlē, Spārnu pilskalnā, ar īpašu koncertu tika atklāta piemiņas vieta operdziedātājam, Lāčplēša ordeņa kavalerim **Jānim Vītiņam**.

Jānis Vītiņš savas dziedātāja karjeras laikā bijis dalībnieks spožā tenoru trio – kopā ar Marisu Vētru un Artūru Priednieku-Kavarru. Svētku koncertā Jāņa Vītiņa godam uzstājās jaunie Latvijas Nacionālās operas tenori **Raimonds Bramanis, Michails Čulpajevs** un **Juris Vizbulis** kopā ar koncertmeistari **Ilzi Ozoliņu**. Koncertā latviešu mūzikas klasiku atskaņoja un Jāņa Vītiņa ciltskoku pārstāvēja soprāns **Nora Kalniņa, bet Inga Lazdiņa** dziedāja Jāņa dzīvesbiedres Ernas reiz dziedātās latviešu tautasdziesmas. Sarīkojuma iedvesmotāji un vadītāji – mūzikoloģe **Daiga Mazvērsīte** un Siguldas Opermūzikas svētku rīkotājs **Dainis Kalns**.

Jānis Vītiņš dzimis 1894. gada 14. oktobrī Aizputes apriņķa Dzēves pagastā. 1915. gadā Vītiņu iesauca Krievijas armijā, 1919. gadā mobilizēja Latvijas armijā, kur, būdams virsleitnants, viņš demonstrēja varonību cīņās pie Bolderājas, kā arī sāka publiski uzstāties – dziedāt. Paralleli studijām Latvijas Konservatorijā Jānis Vītiņš dziedāja arī Latvijas Nacionālās operas koŗī, kur arvien biežāk viņam sāka uzticēt solo partijas. 1921. gadā Vītiņu par cīņām 1919. gada 3. novembrī pie Dreimaņu mājām Bolderājas rajonā apbalvoja ar Lāčplēša Kara ordeni.

Jānis Vītiņš // Foto no Vītiņu ģimenes arhīva

Paklausot maestro Emila Kūpera ieteikumam, Jānis Vītiņš devās uz Itāliju un jau 1929. gadā Milānā nodziedāja Rūdolda lomu Pučīni operā *Bohēma*. Tajā pašā gadā viņš nonāca Vācijā, kur noslēdza līgumu ar Frīdriha teātri Desavā. Tad pa Dienvidslāviju, laika posmā no 1931. līdz 1937. gadam ar skatuves vārdu **Jan Witin** viņš dziedāja Vācijā, Šveicē, Holandē un Somijā, tādejādi līdztekus Marisam Vē-

tram, Rūdfolam Bērziņam un Artūram Priedniekam kļūstot par starptautiski pazīstamu un augstā vērtē turētu Latvijas tenoru.

1940. gadā pēc okupācijas jaunā vara Jānim Vītiņam piedāvāja kļūt par opereteātra direktoru, taču, būdams istens nacionālists, viņš atteicās, turklāt aicināja varas izteiktajiem piedāvājumiem nepiekrīst arī kolēģas. Vītiņš iesaistījās jaundibinātājā pretestības kustībā *Tēvijas sargi*, kļuva tajā par Ārējo sakaru nodaļas vadītāju. Rezultātā 1941. gada 6. martā viņš tika apcietināts un apsūdzēts spiegošanā Vācijas labā.

Nāvēssods Jānim Vītiņam tika izpildīts 1941. gada 12. novembrī Astrahaņas cietumā. Pirms nāves varonīgais tenors esot lūdzis atļauju nodziedāt āriju no Umberto Džordano operas *Andrē Šenjē*.

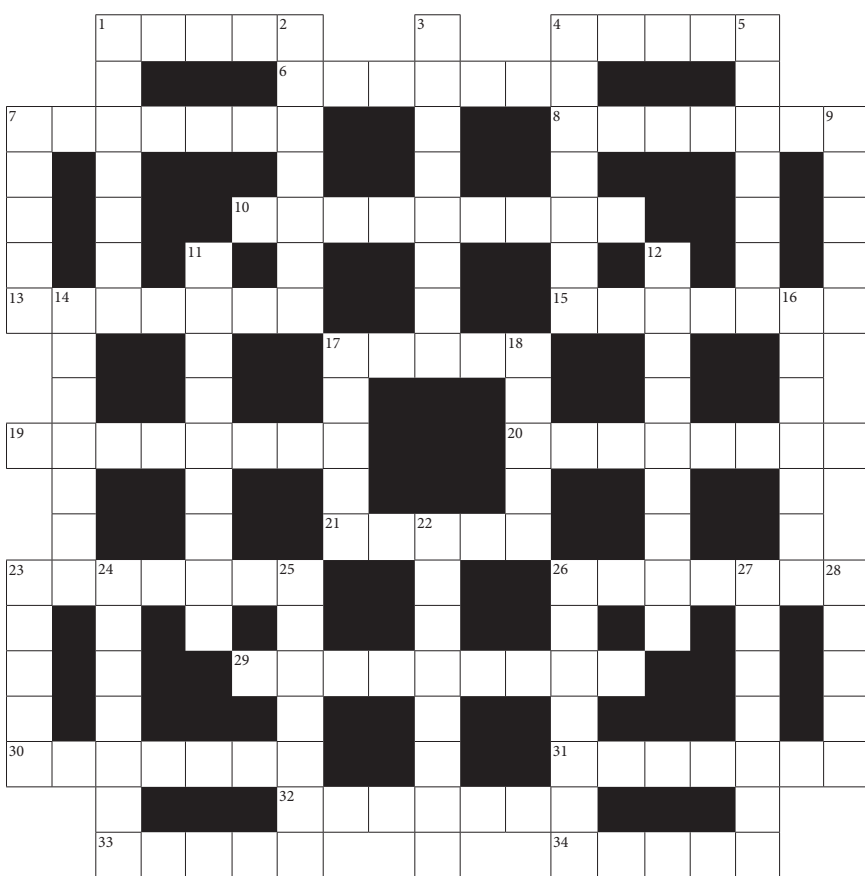
Padomju gados Jāņa Vītiņa radi un pēcteči bija spiesti klusēt par bezbailīgā brīvības cīnītāja gaitām, lai neapdraudētu savu bērnu un mazbērnu drošību. Tikai tagad Vītiņu dzimta apjauš, cik ļoti var lepoties ar savu cēlo un Tēvzemi mīlošo priekšgājēju.

Aizvadītā gada novembrī mūsu laikrakstos publicēts plašs Jāņa Vītiņa dzīves un darba apraksts, kuŗa autore ir Daiga Mazvērsīte.

Jaunumi Marka Rotko mākslas centrā

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Karpu dzimtas zivis. 5. Izstarotāji. 7. Darvas destilācijas atlikums. 9. Gaujas pieteka. 11. Viduslaiku buru kuģi. 12. Cilvēku kopums, kuŗus vieno kopīgi mērķi. 14. Apdāvināts cilvēks. 16. P. Čaikovska opera. 17. Zodiaka zvaigznājs. 18. Pilsēta Jemenas dienvidrietumos. 21. Novada centrs Vidzemē. 23. Balto mālu šķirne. 24. Nīderlandiešu jūrasbraucējs (1603-1659). 25. Apģērbtas (kājas). 26. Sadauzīta. 27. Angļu dabaspētnieks (1809-1882). 28. Tāizemes agrākais nosaukums.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 24) atrisinājums

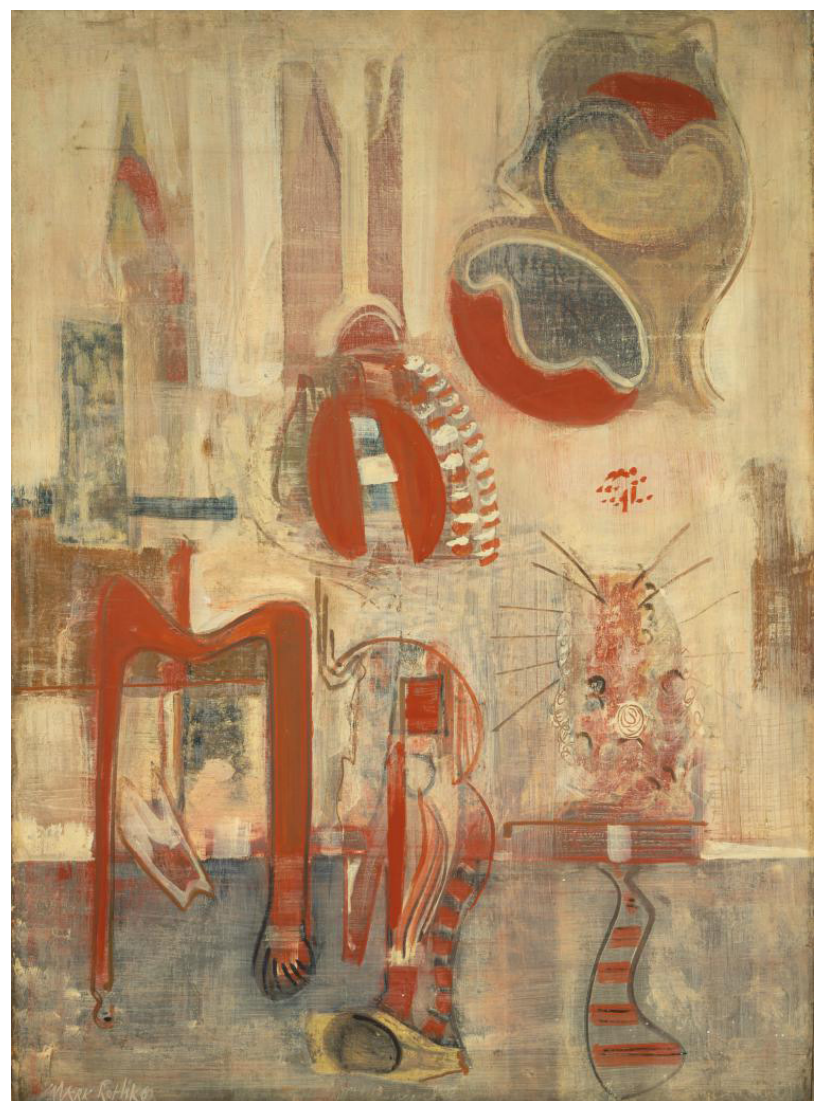
Līmeniski. 4. Terabaits. 7. Parki. 8. Irāka. 9. Reve-ranss. 10. Prauli. 11. Igo. 13. Saunas. 18. Pontons. 21. Nereta. 23. Dinārs. 24. Brno. 25. Seda. 26. Inerti. 28. Oktets. 29. Statūts. 34. Kamols. 35. Rao. 37. Garūta. 38. Polimorfa. 39. Jaukt. 40. Klupe. 41. Akmentiņa.

Stateniski. 1. Maketi. 2. Bama-ko. 3. Katara. 4. Tirole. 5. Sislas. 6. Skaras. 12. Goti. 14. Kornete. 15. Insekti. 16. Verns. 17. Metrs. 19. Anita. 20. Arats. 22. Abi. 23. Dao. 27. Etna. 30. Dainas. 31. Slēpta. 32. Pasaka. 33. Stelpe. 35. Raizes. 36. Oforts.

Līmeniski. 1. Viegls tīklveida audums. 4. Liela jūras zivs ar garu ķermeni un smailu purnu. 6. Pilsēta ASV dienvidaustrumos. 7. Katēgoriski likt ko darīt. 8. Valsts Eiropā. 10. Rikles gļotādas iekaisums. 13. Kazrags. 15. Lielbritānijas administratīvi politiskā sastāvdaļa. 17. Reliģisks grupējums. 19. Kuģu grupas, kas devušās ceļā kaujas kuģu apsardzībā. 20. Uzvedībā iejūtīgas, taktiskas.

22. Abavas pieteka. 23. Pilsēta Čehijas ziemeļaustrumos. 26. Neparastas, dīvainas. 29. Senlaidi, sekti četrriteņu rati ar garu treiliņu. 30. Uzsākt sacensības. 31. Attīstības pakāpe. 32. Apkampt. 33. Skotu izcelsmes angļu rakstnieks (1771-1832). 34. Latviešu aktieris (1910-1976).

Stateniski. 1. Krodziņš Itālijā. 2. Despotisks priekšnieks. 3. Dienas strādnieki feodālajā Rīgā. 4.

Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā piektdien, 12. jūlijā, ar publisku sarunu un koncertu, klātesot Marka Rotko meitai Keitai Rotko Prizelai, tiks atklāta ekspozīcija ar pieciem jauniem pasaulslavenā mākslinieka Marka Rotko oriģināldarbiem. Vispirms mūziķi Dace Straume un Kaspars Tobis piedāvās skaņu performanci "Meklētājs", tad sekos sarunas "Kurš baidās no sarkanā, dzeltenā un zilā?" par Marka Rotko daiļradi, ko risinās brazīliešu mākslinieks Marko Garoda Džanoti (*Marco Garaude Giannotti*) un akadēmīķis Deivids Anfamu (*David Anfam*). Plkst.16 atklās Marka Rotko oriģināldarbu jauno ekspozīciju, kā arī M. G. Džanoti personalizstādi.

Skautiem un gaidām iespaidiem bagāta vasara

VALIJA BERKINA

Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

26. jūnijā Rīgas pilī uz Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa prezidentūras atvadu vizīti tika ielūgti Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas vienību pārstāvji. Tā bija iespēja bērniem un jauniešiem pateikt "paldies!" par atsaucību un atbalstu visas prezidentūras laikā // Foto: Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

LVM atpūtas un tūrisma centrā "Ezernieki" no 7. līdz 13. jūlijam notiek 4. Skautu un gaidu lielā Baltijas nometne (4th Baltic Scout and Guide Jamboree), kur piedalīsies 700 skauti un gaidas no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Arī pirmā Baltijas valstu skautu un gaidu nometne 2006. gadā notika Latvijā, 2010. gadā – Lietuvā un 2015. gadā – Igaunijā.

Nometnes ir piedzīvojumi, kas ļauj atklāt sevi kā personību, gūt pārliecību par savu varēšanu un iepazīt jaunus draugus. Tās dod bērniem un jauniešiem arī mācīties un attīstīt jaunas prasmes, vērtīgi un saturīgi pavadīt vasaras brīvlaiku.

Lai tā tas notiktu, lielu organizatorisko darbu iegulda Latvijas skautu un gaidu centrālās organizācijas (LSGCO) valdes

priekšsēde Agnija Jansone kopā ar vienību vadītājiem un aktīvistiem valsts reģionos. Jāpiebilst, ka 10. jūnijā Saeimā notika deputātu un NVO ikgadējais forums "Meklējot ilgtspējīgus risinājumus valsts attīstībai", jaunajā NVO un Saeimas foruma koordinācijas grupā ievēlēja arī LSGCO (Latvijas skauti un gaidas) valdes priekšsēdi Agniju Jansoni. Viņa tajā darbosies kopā ar Inesi Tauriņu (*Delna, Sabiedrība par atklātību*), Kirilu Solovjovu (Latvijas Studentu apvienība), Inesi Siliņu (Kurzemes NVO centrs) un Kristīni Zombergu (Latvijas Pilsoniskā alianse/ Civic Alliance – Latvia).

Šogad no janvāra līdz maijam Latvijas skauti un gaidas līdzdarbojās projektā "Mana Eiropa, mana balss!", kuŗa mērķis bija veicināt arī skautu un gaidu pilsonisko līdzdalību un piedalīša-

nos Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanās 25. maijā. Daudzi, kuŗi bija jau sasnieguši 18 gadus, tajās piedalījās pirmo reizi. Projektā "Mana Eiropa, mana balss!" piedalījās pavisam 14 skautu un gaidu organizācijas no visas Eiropas. Tā noritēja ar Eiropas kopienas programmas *Erasmus Plus*, Eiropas Skautu un gaidu līderības fonda līdzfinansējumu. Pieciem no Latvijas bija iespēja arī piedalīties skautu un gaidu apmaiņas seminārā Francijā. Noritēja dažādas līdzdalības aktivitātes arī Valmierā, Ogrē un Rīgā. Projektā gūtās zināšanas lieti noderēja 25. maijā, lai pilsoniski atbildīgi dotos pie EP vēlēšanu urnām un ievēlētu deputātus no Latvijas pēc dziļākās pārliecības.

Bet tagad ir vasara, kas ir aktīvākais iniciatīvu realizācijas laiks. Šogad skautiem un gaidām bez 4. Baltijas Skautu un gaidu lielās nometnes "Ezerniekos" no 7. līdz 13. jūlijam notiks arī Latvijas skautu un gaidu delegācijas dalība (no 22. jūlija līdz 2. augustam) Pasaules skautu lielajā nometnē Rietumu Virdžīnijā, ASV,

bet no 11. līdz 17. augustam – Latviešu diasporas skautu un gaidu sadarbības 12. Lielajā nometnē "Solijums" Ņujorkas pavalstī, ASV.

Lai saulainas, pozitīvām emocijām un atmiņā paliekošiem piedzīvojumiem bagāta vasara skautiem un gaidām visā pasaulē!

PĒRK

Pērku meža zvēra ragus. Tāl. 24782241.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-internet>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-
Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka, nr.: LV60UNLA0050018705154, vai, sūtīt naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam mūsu pārštāvei **Sarmītei Janovskis, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.**

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

VARAT IEGĀDĀTIES PIE

LIELĀKĀ GRĀMATU TIRGOTĀJĀ

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tāl. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS JUMS
PIESŪTĪS PA PASTU

NEKROPOLE
PERSONU, NOTIKUMU UN KĀPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju

Nekropole.info

arī materiāli, veicot mērķa ziedojumus.

Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē.
Mēs tveŗam pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi,
ap kuŗu viss griežas, liekot Latvijū.

Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

[www.nekropole.info!](http://www.nekropole.info)

SPORTS

SPORTS

SPORTS

AUGSTĀKĀ VIETA –
DEVĪTĀ

FIVB

BEACH VOLLEYBALL
WORLD
CHAMPIONSHIPS
HAMBURG 2019

Hamburgā risinājās pasaules čempionāts plūdmales volejbolā, kurā no Latvijas startēja trīs pāri. Turnīrā varēja iegūt punktus Tokijas Olimpisko spēļu kvalifikācijas turnīram. Ar 11. numuru

izliktie Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš apakšgrupā trīs spēlēs izcīnīja divus panākumus, ieņemot otro vietu, kas ļāva izvairsties no pārspēļu turnīra, automatiski kvalificējoties izslēgšanas spēlēm. Tomēr jau pirmajā spēlē tika piedzīvots zaudējums ar 1:2 (21:17, 15:21, 15:17) Brazīlijas duetam Šteinam/Vanderlejam. Samoilovs/Šmēdiņš turnīru beidza viņiem neierasti zemā – 17. vietā.

Mārtiņš Plaviņš/Edgars Točs apakšgrupu sacensībās izcīnīja divas uzvaras un cieta vienu zaudējumu, tādējādi grupā ieņemot otro vietu. Pirmajā izslēgšanas turnīra spēlē latvieši ar 2:0 (21:19, 21:18) nedaudz negaidīti pārspēja Brazīlijas duetu Solbergu/Felipi, kurī turnīrā bija iekļautis ar 24. numuru. Astotdaļfinālā viņiem pretī stājās par favorītiem uzskatītie titullietnieki norvēģi Mūls/Serums. Pirmā seta izskaņā veiksmīgāki bija Plaviņš/Točs, panākdami 19:15, bet pretinieki rezultātu izlīdzināja – 20:20. Nākamās divas spēles ieguva Mūls/Serums, gūstot uzvaru pirmajā setā ar 22:20. Otrā seta galotnē Latvi-

jas duets pietuvojās pretiniekiem, panākot 16:18, tomēr talantīgie norvēģi turpināja demonstrēt lielisku sniegumu, svinot uzvaru arī otrajā setā ar 21:17. Turnīrā Plaviņam/Točam 9. vieta.

Sieviešu duets Tina Graudiņa/Anastasija Kravčenoka apakšgrupu spēlēs izcīnīja trīs uzvaras, bet sacensību turpinājumā latvietes pirmajā kārtā ar 2:0 uzvarēja turnīra 33. Ukolovu/Birlovu no Krievijas, taču vēlāk astotdaļfinālā ar 0:2 zaudēja turnīra piektajam numuram Rosai/Klinemenai no ASV. Mūsu volejbolistēm – devītā vieta.

Tas viņām ir liels sasniegums, jo šis duets ziemā bija nonācis uz izjukšanas robežas. Tinas studiju dēļ Amerikā nevarēja notikt kopēji treniņi. Tomēr abas palika kopā un nolēma pirmo reizi piedalīties pasaules čempionātā.

VIEGLATLĒTIKA

Latvijas gaŗo distanču skrējējs Dmitrijs Serjogins Londonā Eiropas kausa izcīņā 10 000 m distancē veica ātrāk par pusstundu – 29 minūtēs un 59,95 sekundēs, ieņemot 22. vietu.

Dmitrijs Serjogins

Pēc Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) informācijas, kopš Jāņa Burvja laikiem, kad 1958. gadā viņš šo distancē veica 29 minūtēs un 28 sekundēs, līdz šim tikai 14 Latvijas skrējēji ir pievērējuši šo pusstundas robežu. Serjogins tagad ir piecpadsmitais. Savukārt līdz šim kā pēdējais 1995. gadā to spēja Aleksandrs Prokopčuks – 29 minūtes un 39,60 sekundes.

VIMBLDONAS TURNĪRĀ

Vimbldonas čempionāts ir katrā gada trešais Grand Slam turnīrs. Tas tiek spēlēts uz zālāja un ir vienlaicīgi vecākais un prestižākais tenisa turnīrs pasaulē. Kopš 1877. gada turnīrs norisinās Londonā, Anglijā. No Latvijas pēdējos trijos gados "komandas" sastāvs bijis nemainīgs: Ernests Gulbis, Aļona Ostapenko un Anastasija Sevastova.

Pēc veiksmīgiem 2017. un 2018. gadiem Vimbldonā šoreiz neviens no Latvijas tenisistiem netika līdz trešajai kārtai vienspēlēs. Šigada turnīrā spēlēja ar argentīniešu tenisistu Leonardo Majeru Gulbis bezcerīgi zaudēja pirmajā setā (1:6), ļoti sīvā cīņā piekāpās otrajā setā 6:7 (12) un trešajā setā vairs atlika tikai nospēlēt līdz galam (2:6). Ostapenko ar 2:6, 2:6 zaudēja taivānietei Suvejai Sje.

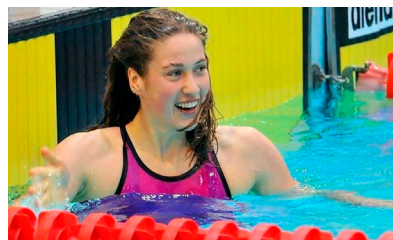

Anastasija Sevastova // Foto: AFP/SCANPIX

Vistālāk tika Latvijas pirmā rakete Anastasija Sevastova. Viņa ar 6:3, 6:4 pārspēja amerikānieti Kristiju Ānu. Turpinājumā Sevastova, kuŗa ir pasaules 12. rakete, ar šādu pašu numuru bija izlikta arī turnīrā, ar 6:4, 4:6, 3:6 zaudēja amerikānietei Kolinsai, kura WTA rangā ieņem 34. vietu. Sacensības laikā Sevastova atradās vadībā ar 6:4, 3:0, taču šo pārsvaru nespēja nosargāt. Par otrās kārtas sasniegšanu Sevastova nopelnīja 70 WTA ranga punktus. Dalība otrajā kārtā ir Sevastovas atkārtots labākais panākums zāliena seguma Grand Slam turnīrā.

IZPILDA OLIMPISKO
NORMATĪVU

Latvijas jaunā peldētāja Ieva Maļuka Krievijas pilsētā Kazanā izcīnīja piekto vietu Eiropas junioru čempionāta 100 m brīvā stila distancē.

Ieva Maļuka

Maļuka finālā distancē veica 55,63 sekundēs, bet par uzvarētāju kļuva vāciete Marija Goze, kuŗa finišu sasniedza par 0,77 sekundēm ātrāk. No goda pjedestala Ieva atpalika par 0,25 sekundēm. Pusfinālā Maļuka ar 55,57

sekundēm sasniedza jaunu Latvijas rekordu. Maļuka izpildījusi olimpiskās kvalifikācijas normu.

ORIENTĒŠANĀS

Latvijā risinās pasaules čempionāts orientēšanās sportā, kas pulcējis vairāk nekā 3500 dalībniekus no 40 pasaules valstīm. Sacensības sākās ar sprinta kvalifikāciju Dzegužkalnā, to pārvarot arī daudziem mūsu valsts sportistiem.

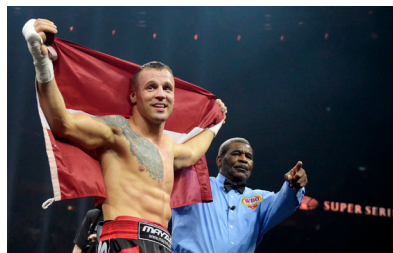

Jānis Krūmiņš (centrā) uz pasaules čempionāta goda pjedestala // Foto: Jānis Ligats

Vecrīgas ielās tika aizvadītas finālsacensības, bet pēc tam apbalvošana notika pie Brīvības pieminekļa. Latvija pirmajā dienā tika pie vienas medaļa. M40 grupā uzvaru izcīnīja nesensais Latvijas izlases dalībnieks Jānis Krūmiņš, kuŗš 3590 m gaŗo distancē ar 18 kontrolpunktiem veica 13 minūtēs un 25 sekundēs, tuvāko konkurentu no Krievijas apsteidzot par iespaidīgām 42 sekundēm.

BRIEDIS BEIDZOT
SAŅĒMIS WBO
ČEMPIONA JOSTU

Latvijas labākais bokseris Mai-ris Briedis 4. jūlijā beidzot saņēma savu Pasaules Boksa organizācijas (WBO) čempiona jostu pirmā smagā svara kategorijā (līdz 90,7 kilogramiem), apstiprināja sportista pārstāvis Raimonds Zeps.

Briedis jūnijā Arēnā Rīga trešajā raundā skandalozā Pasaules boksa superserijas pusfinālā cīņā nokautēja poli Kšištofu Glovacki. Lai arī tā bija cīņa par WBO jostu, pēc uzvaras latvietim tā netika pasniegta, turklāt pēc tam bija neskaidrība, vai viņš maz kļuvis par tās īpašnieku. Jūnija izskaņā WBO oficiāli apstiprināja Briedi par šīs organizācijas čempionu, bet pie pašas jostas viņš beidzot tika 4. jūlijā, turklāt tās izpakošanas brīdī nodemonstrēja arī savos sociālajos tīklos.

AUTOSPORTS

Latvijas rallijkrosa pilots Reinis Nitišs savā otrajā pasaules čempionāta posmā šosezon Zviedrijā sensacionāli izcīnīja trešo vietu.

Latvijas rallijkrosa piloti uz goda pjedestala kāpuši otro posmu pēc kārtas, jo iepriekšējā to pašu izdarīja Jānis Baumanis, bet pirms tam mūsu valsts sportisti to nebija paveikuši vairākus gadus.

MOTOSPORTS

Vadošais Latvijas blakusvāģu motokrosa kantētājs un trīskārtējais pasaules čempions Kaspars Stupelis kopā ar nīderlandiešu pilotu Etjēnu Baksu Nīderlandē izcīnīja uzvaru pasaules čempionāta astotajā posmā, palielinot savu pārsvaru kopvērtējumā. Latvijas un Nīderlandes ekipāža bija pirmā abos braucienos, summā iekrājot 50 punktus. Otrās posmā ar 44 punktiem bija pasaules čempions Marvins Vanlušens no Beļģijas, trešo vietu ar 38 punktiem ieņēma brits Stjuarts Brauns, bet latviešu kantētāja Laura Daidera un igauņu pilota Kerta Vārīka ekipāža ar 25 punktiem ierindojās septītajā vietā.

DAŽOS VĀRDOS

- Latvijas basketbola treneris Ainars Bagatskis oficiāli kļuvis par Ukrainas vīriešu basketbola izlases galveno treneri, vēsti Ukrainas basketbola federācija (FBU). Bagatskis ar Ukrainas basketbola federāciju vienojās par divu gadu sadarbību, bet jau šī gada novembrī viņa vadītā valsts vienība uzsāks dalību 2021. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīrā.

- Vācijas pilsētā Karlsrūē Eiropas čempionātā Latīņamerikas (LA) dejās Pasaules Sporta deju federācijas (WDSF) profesionāļu līgā 36 pāru konkurencē sudraba medaļas izcīnījuši rīdzinieki Marts Smolko un Tina Bazikina, paveicot to trešo gadu pēc kārtas.

- 7. jūlijā publicētajā FEI (Federation Equestre Internationale) olimpiskajā reitingā Latvijas konkurists Kristaps Neretnieks ar zirgu Moon Ray ieņem stabilas līderpozīcijas C grupā. Olimpiskajām spēlēm Tokijā 2020. gadā no C grupas kvalificēsies divi sportisti ar lielāko punktu skaitu. Neretnieks ir pirmais Latvijas konkūra sportists neatkarīgajā Latvijā, kuŗš ir reāls pretendents dalībai Olimpiskajās spēlēs.

- Jauno jātnieku skolai tiks piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss, lēmusi valdība. Jātnieku skola ir izveidota 2007. gadā un tās sporta bāzi veido izjādes laukumi, manēžas, zirgu staļļi un palīgēkas, kas kalpo jātnieku sporta vajadzībām.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

APVIENOTĀJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Zviedru baznīcā svētdien, 14. jūlijā, plkst. 14 un svētdien, 28. jūlijā, plkst. 14 Dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē pie Mainas, Emmaus draudzes baznīcā, Alt-Eschersheim 22, Frankfurt-Eschersheim dievkalpojums 29. septembrī un 8. decembrī plkst. 14. Dievkalpojums vadīs mācītājs Rolands Eimanis. Pēc dievkalpojuma – kopīgs kafijas un tējas galds

Draudzes namā. Informācija par dievkalpojumiem atrodama arī Frankfurtes Latviešu biedrības mājaslapā: <http://frankfurteslatviesi.lv/dievkalpojumi>.

ĪRIJA

Kristus Apvienotās ev. lut. draudzes dievkalpojumi: 14. jūlijā plkst. 14 St. Finians Church, 24 Adelaide Road, Dublin 2; svētdien, 11. augustā, plkst. 14 St. Finians Church, 24 Adelaide Road, Dublin 2. Par izbraukumiem sīkāka informācija sekos vēlāk, tā būs pieejama portālā baltic-ireland.ie, draudzes mājaslapā www.irijasdraudze.org, kā arī sociālajos tīklos Facebook un draugiem.lv.